

2021.
július

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A
K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

építész

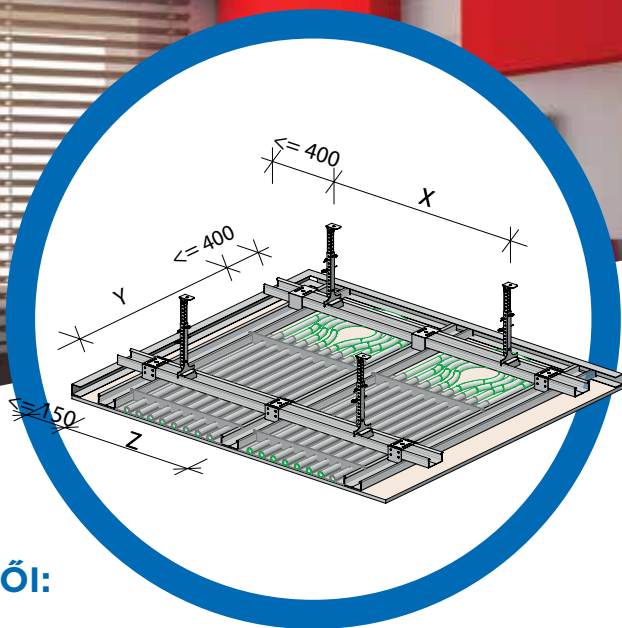
277

A MÉK „Az épített környezet szépségei” fotópályázatának fődíjas képe:
„Kápolna” – fotó: Manninger Dániel

Pannonhalma, Cseider-völgy, erdei kápolna.
Tervezők: Czigány Tamás, Papp Róbert, Cseh András

FÓKUSZTÉMA:
SZAKRÁLIS TEREK
ÉPÍTÉSZETE

MÉK HÍREK
PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK
MMA ÖSZTÖNDÍJ PROGRAM
RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM – ÚJRÓNAFŐ
TEMPLOM ÉS ÉPÍTŐMŰVÉSZET

CLIMA TOP RF 10 ÉPÍTŐLEMEZ JELLEMZŐI:

- ✓ Jó hővezetési tényező: **0,30 W/mK**
- ✓ Nagyobb sűrűségű gipszmag
- ✓ Egyenletessé teszi és fokozza a hűtő-fűtő rendszerek teljesítményleadó képességét
- ✓ Magyar gyártás

TOVÁBBI MINŐSÍTETT RENDSZERELEMEK:

- ✓ Rigiprofil alapszerkezet
- ✓ Hartfix csavarok
- ✓ Nóniusz függesztők
- ✓ Vario hézagoló gipsz

Dupla profilvázas hűtő-fűtő álmennyezet Clima Top RF 10 építőlemezzel - épületfizikai tulajdonságok:

Profil szerkezet [mm]	Gipszkarton lapburkolat [mm]	Szerelőprofilok távolsága jelölése: z [mm]	Tartóprofilok kiosztása jelölése: y [mm]	Függesztő típusa:	Függesztők távolsága jelölése: x [mm]	Hővezetési tényező [W/mK]	Tűzvédelmi osztály
Dupla profil váz R-CD 27/60 Rigiprofil	Rigips Clima Top RF 10	≥400 mm, a hűtő-fűtő panelek szélességi méretéhez igazodva	1000	nóniusz	900	0,30	A2

2021.
július

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A
K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

ÉPÍTÉS

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló	2
A MÉK Elnökségének határozatai	3
Módosult a Szakmai programok hozzájárulási alapja pályázat beadási határideje	3
Programajánló: Nyitott diplomák 2021.....	3
Beszámoló a MÉK Elnökségének 2020. évi munkájáról	4
Diplomadíj 2021. pályázat felhívása	6
Budapest Építészeti Nívódíja 2021	7
A Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíj programja	
18–50 év közötti alkotók számára	8

Építészeti közélet

„Az épített környezet szépségei”	10
Tisztelet és köszönet Jósváros építőinek	13

Fókusztema: Amikor már csak az ima segít...szakrális terek építészete

Boldogasszony-kápolna	14
Találkozás Istennel	18
A mennyország kapujában	20
Római katolikus templom – Újronafő	22
Templom és építőművészet – egy nyugdíjas püspök szemével	24
A váci ravatalozó	26

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Az Építőművészeti értékek bemutatása szakmai program megvalósítását 2021. évben a Magyar Művészeti Akadémia támogatta.

ÉPÍTÉS KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 277. szám | 2021. július

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Mátyás
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944,
(06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

277

Ajánló

Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

Tombol a nyár, mindannyian a tengerparton lennénk inkább, mint az irodában. A hőségnek és az ennek okán még türelmetlenebb építetőknek köszönhetően, sokszor érezzük kilátástalannak a holnapot... Ilyenkor jut eszünkbe néha, hogy itt már csak az ima segít... Ez a mottója az aktuális számunknak, amit a szakrális terek építészetének szenteltünk. Arra biztatunk Mindenkit, hogy találja meg a szépséget a nyárban, élvezze azt, próbáljon némileg kikapcsolódni, és ennek keretében lapozgassa a közlőnyt, merengjen el mindazon, hogy mit jelent számára belépni egy templomba, legyen az valóságban, vagy csak a lélekben felépült!

Erre kiváló alkalom a közlőnyben ajánlott esemény, a Nyitott templomok 2021. A templomok elvileg mindig nyitottak az odaigyekvők számára, de a valóságban mégis van olyan hely, ahová nem könnyű bejutni. Aki teheti, használja ki az alkalmat!

A MÉK hírek rovatban beszámolunk a MÉK elnökségének határozatairól, a szakmai hozzájárulási alap pályázati határidő módosításáról, valamint nagyobb terjedelemben a MÉK elnökségének 2020. évi munkájáról és 2021-es terveiről. A veszélyhelyzet kapcsán májusban ismételt az Elnökség tudta csak tárgyalni és elfogadni a különböző beszámolókat. Ugyanezen okból a korábban júniusra tervezett küldöttgyűlés időpontja is szeptemberre módosul, és összevonta az őszi küldöttgyűléssel, szeptember 30-án kerül megrendezésre, mely egyben tisztújító küldöttgyűlés is lesz.

A közlőnyből tájékozódhatunk a MÉK 2021-es diplomadíj pályázati felhívásáról, valamint a Budapesti Építész Kamara Budapest Építészeti Nívódíjának 2021-es felhívásáról.

Bemutatjuk a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíj programját, és a 2021-ben ösztöndíjat nyerteket.

Beszámolunk a MÉK által kiírt, "Az épített környezet szépségei" című fotópályázatról, bemutatva a nyertes alkotásokat. Köszönjük minden résztvevő munkáját, gratulálunk minden díjazottnak, és külön üdvözljük Manninger Dánielt, aki "Kápolna" című fotójával elnyerte a fődíjat (a fotón a Pannónhalm-Cseider völgyben lévő Zarándokházhoz kapcsolódó kápolna látható, melyet Czigány Tamás, Papp Róbert és Cseh András tervezett).

Beszámolunk a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Építész Kamara által szervezett, a Nyíregyháza-Jósvavárosban az Építők Napja alkalmából lezajlott emléktábla avatásról.

Jelen Közlöny Fókusztemája a szakrális terek építésze. Célunk, hogy olyan épületeket mutassunk be, amelyek méretüktől függetlenül, megjelenésükkel, építészeti minőségükkel közvetítik mindazt a tartalmat, ami a funkciójukból fakad, és bár a lélek találkozási pontja a feljebbvalóval független a környezettől, mégis olyan teret biztosít, amely segíti, inspirálja ezt a spirituális "randevút".

Hinni valamiben, hinni egy feljebb valóban, hinni a megfoghatatlanban az ember legszemélyesebb, legmagasztosabb ügye. Az építész legnemesebb feladata ezt a folyamatot kiszolgálni, megteremtteni azt a teret, ahol az embernek lehetősége van megélni ezt a csodát. Talán erről szólnak a templomok, ezért a legnagyobb kihívás egy építész számára a templom tervezése. Az a közösség, amely templomot épít, a legnagyobbat, a legtöbb erőfeszítést igénylőt teszi önmagáért. A templomépítés jellemzően az adott társadalom viszonyát fejezi ki a feljebbvalóhoz, azzal együtt, hogy a társadalom, és azon belül az egyén viszonya a feljebbvalóhoz is változik. Változik a tartalma és változik a módja is, ahogy, ahol ezt a kapcsolatot megéli.

Megismerkedhetünk a Makovecz Imre által 2009-ben készített vázlatterve alapján elkészült Boldogasszony Kápolnával, amely Zalaegerszegen a Gébárti-tó mellett található. A kápolna bár méretét tekintve kicsi, mégis végtelenül mély, és nagy spirituális tartalommal bír. Az ember lelkét érinti meg a hely, és ismételt elmerenghetünk azon, hogy milyen, sokunk számára nehezen felfogható kapcsolat lehetett az alkotó és az égiek között.

A következő bemutatott épület máshogy, más nyelven szól hozzánk, de nem kevésbé értékes, szintén megérinti a lelket. Krizsán András Kastélydombi Lutherkápolnája hordozza mindazt a többletet, amit ma egy ilyen funkcióknak "tudnia kell". Szakrális tér és közösségi tér is egyben, és mindez magas színvonalú építészeti megjelenéssel.

Czigány Tamás Újrónafőn megvalósult római katolikus temploma a téglába és betonba öntött alázat, egyszerűség, és végtelen emelkedettség. Az épület tisztasága, nagyon finom részletei mind arról szólnak, hogy a lényeg nem a külsőség, a tér arra szolgál, hogy az égiekkel beszéljünk, és semmi ne vonja el a figyelmünket. Az égiek valószínűleg értékelik ezt az építész magatartást, Tamás jó pozíciókkal indul majd a végső elszámolásnál!

A szakrális terek nemcsak az életről, hanem a halálról is, illetve a földi utazásunk utolsó állomásáról is szólnak. Az ilyen terek esetében talán az előzőeknél is fontosabb a csend, a nyugalom, a külső körülmények kizárása, ugyanakkor az emelkedettség, és fájdalmas ünnepélyesség. Mindezeket sikerült megvalósítania Kiss Zsombornak, a Váci Ravatalozó

belső terének átalakítása során. Tiszta részletek, szépség és egyszerűség jellemzi a kialakult teret és a hozzá kapcsolódó design. Tiszteletre méltó alkotás, köszönjük az alkotónak!

Mint azt már talán megszokhatták az olvasók, a közlőnyben igyekszünk több oldalról körüljárni a fókusztemánkat. Ebben a számban is így van ez, nem is akármilyen módon és megközelítésben. 2 egyházi embert szólaltatunk meg, akik más helyzetben, más élethelyzetben, de mégis hasonló indíttatásból osztják meg velünk a gondolataikat, hiszen mindketten elkötelezettek az égiek felé.

Wagner Tamás református lelkész Győrben. Adott egy fiatal, agilis, a gyülekezetéért mindent megteendő lelkész, aki tisztában van azzal, hogy 2021-ben élünk, és ennek megfelelően lehet csak megszólítani az embereket. A felkérés apropóját az adta, hogy a győri "Öt templom fesztivál" egyik helyszíne a Kossuth utcai református templom, és így fordulhat elő, hogy a templomban 30Y vagy Lovasi András koncert is megtekinthető. Vajon hogy viszonyul ehhez a gyülekezet? Miről szól ma egy templom? Mindezekről szól, beszél, ír a Lelkész Úr, érintve építészeti, lelket egyaránt, és felvilágosítva a Kossuth utcai Református Templom részleteit. Értékes olvasnivaló!

A másik meglepetés szerzőnk Dr. Beer Miklós nyugalmazott váci püspök. A Püspök Úr számszerűen már a meglett papok közé tartozik, de világlátását, tájékozottságát, gondolatosságát tekintve végtelenül sokakat meghazudtolóan friss és fiatal. Annak ellenére, hogy életművével már biztos bebocsátást nyert a Mennyebe, ma is aktív, a Szent Ferenc Szegényei Alapítvány keretében pedig olyan karitatív munkát végez, ami mindenki számára követendő, aki nemcsak szavakban szociálisan érzékeny! A mostani cikkben nagyon izgalmasan elemzi a templomépítészeti fejlődését egy pap szemével, beszél mindarról, hogy vajon mi a szerepe ma egy templomnak, milyenek is a templomaink. Ha minden építész ennyire "otthon lenne" a szakrális terekkel kapcsolatos gondolatokban, mint amennyire a Püspök Úr az építészetben, akkor sokkal jobb lenne a világ! A cikk illusztrációi a Püspök Úr papi hivatásához kapcsolódó templomokról szólnak, kiemelve a veresegyházi Szentlélek templomot, amely Nagy László építész alkotása.

Az Új technológia rovatunkban néhány aktuális épületszerkezeti újdonságról számolunk be, köztük a homlokzati hőszigetelések rejtelméről.

Illetlenség lenne, ha én dicsérném a közlőny ezen számát, de - illeszkedve a fókusztemához - Isten látja a lelkemet, én nagyon szeretem! :) Jó volt elkészíteni, és remélem szívesen olvassák majd, és méginkább remélem, hogy elgondolkoznak mindazon, ami nem csak evilágról szól!

Tutervai Máttyás
MÉK-alelnök, főszerkesztő

A MÉK Elnökségének határozatai

32/2021. (05. 28.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy 2021. június 25-e és szeptember 9-e helyett a küldöttgyűlés időpontját a hatályos, korlátozó előírások miatt 2021. szeptember 30-ára tűzi ki.

33/2021. (05. 28.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A Magyar Építész Kamara 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett támogatja az OISTAT Magyar Központjának azt a pályázatát, miszerint a 2025-ös WORLD STAGE DESIGN kiállítást Magyarországon rendezték meg.

34/2021. (05. 28.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem, 0 tartózkodás mellett a 2021. évi költségvetés tervezetét módosítja az Országos Választási Jelölő Bizottság vonatkozásában tiszteletdíj beépítésével. A díjak megegyeznek a Felügyelő Bizottság tiszteletdíj-keretével.

35/2021. (05. 28.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja a MÉK 2020. évre vonatkozó „kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet” c. anyagot.

36/2021. (05. 28.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a következő elnökségi ülésre a MÉK Nonprofit Kft. ügyvezetője terjessze elő a 2021. évi költségvetési üzleti tervét, az elnökségi ülésen elhangzottak alapján átdolgozott 2020. évi beszámolóját és csatolja a MÉK NKft. FEB erre vonatkozó véleményét.

37/2021. (06. 10.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett az alábbi szakmai állásfoglalást hozza: a BÉ tervezői jogosultság és a BÉ/1 vezető tervezői cím esetében a 2009. október 1. és 2013.

december 31. közötti időszakban igazolt szakmai gyakorlat beleszámít a szakmai gyakorlati időbe.

38/2021. (06. 10.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a Szakmai hozzájárulási alap 2021. évi pályázatának 2. beadási határidejét 2021. szeptember 10-re módosítja.

39/2021. (06. 10.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy dr. Csoknyai Tamást energetikai területen a MÉK Beszámoló és jogosultsági vizsga szakértői testület tagjává kinevezi.

40/2021. (06. 10.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 5 igen, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a MÉK Nonprofit Kft. 2020. évi beszámolóját elfogadja.

Módosult a Szakmai programok hozzájárulási alapja pályázat beadási határideje

A Magyar Építész Kamara Elnöksége 2021. június 10-i ülésén úgy döntött, hogy a Szakmai programok hozzájárulási alapja pályázat 2. beadási határidejét 2021. szeptember 10-ére módosítja június 11-éről, mivel a koronavírus-helyzet okozta leállások miatt a 2021. évi programok előkészítései láthatóan még nem kezdődtek meg.

A MÉK a költségvetésében a tagság részéről jelentkező, az építészeti, a kamarához tartozó szakterületeket (építészeti, műemlékvédelem, belsőépítészeti, táj- és kertépítészeti, településtervezés,

területrendezés, tűzvédelem) népszerűsítő, a szakmagyakorlást segítő, a szakmagyakorlók munkáját bemutató, dokumentáló, az építészeti összetartozását erősítő szakmai feladatok megvalósítására egy hozzájárulási alapot hozott létre 2020 januárjától.

A felhasználási területnek, szakmai feladatnak az építész szakmát érintőnek – könyvkiadás, tanulmánykészítés, rendezvény, kiállítás-szervezés, szakmai díj stb. – kell lennie, amely szélesebb körű (regionális, országos) érdeklődésre tarthat számot. Kamarai szervezet vagy gazdasági társaság működ-

tetésére ez a szakmai munkát biztosító keret nem használható fel, működési költségek, bérek nem fedezhetőek belőle.

A hozzájárulási alap kizárólag pályázat útján igényelhető. A hozzájárulásra pályázók köre:

- a) területi építész kamarai tagok,
- b) területi építész kamarák.

A pályázatokat legkésőbb 2021. december 1-ig kell megvalósítani.

A pályázati kiírás a www.mek.hu honlapról tölthető le.

Programajánló: Nyitott templomok 2021.

2021. szeptember 4-12. között kerül sor az Ars Sacra Alapítvány szervezésében a Nyitott templomok rendezvényre. Abasártól Vizsolyig mintegy 90 templom szervez programokat a Nyitott templomok rendezvény keretében az Ars Sacra Fesztivál alatt, amely az idén tizenötödik jubileumát ünnepli.

Az országos rendezvénysorozat alatt kitárják a templomok kapuit, megmutatják építészeti,

művészeti értékeit és előadásokra, beszélgetésekre, gyerekprogramokra hívják az érdeklődőket. Kiállítások, irodalmi estek, koncertek, filmvetítések, séták – 10 napon át több száz ingyenes művészeti program vár minden érdeklődőt. Piros angyalkák jelzik országszerte a fesztivál eseményeit.

Részletes program:

<https://ars-sacra.hu/nyitott-templomok>

Beszámoló a MÉK Elnökségének 2020. évi munkájáról

2020 az újratervezés éve volt a Kamara életében. A január-februárban beütemezett két küldöttgyűlési, az ehhez kapcsolódó TET- és elnökségi ülések időpontjai, az előkészített, meghirdetett vizsganapok, a legfoglalt budapesti és vidéki helyszínek tantermi kötelező továbbképzései, a szakmai továbbképzések tervei március 11-én mind annullálódtak. Az időben és az épp időben meghozott előírások szerint/alapján kellett működtetni az országos kamarát, intézkedéseket hozni a területi kamarák és a tagok felé, kezelni a folyamatos változásból adódó, a szakmagyakorlók sokszor megoldhatatlannak tűnő élethelyzeteit, amit kiváltképp a vizsgáztatás lehetőségének a veszélyhelyzet végéig történő törlése okozott.

Mindenkinek szinte egyik napról a másikra kellett „átvonnulnia” az online térbe, az online ülések rendszereibe, nálunk sem volt ez másképp.

A MÉK Elnöksége 2020-ban összesen a 8 személyes **elnökségi ülés** mellett 7 online ülést is tartott, továbbá számos döntést hozott elektronikus, e-mail-szavazással is. Az ülésekről rövid összefoglalókat tettünk közzé honlapunkon, hogy az elnökségi ülések fő témáiról tájékoztatást adjunk. A kamara szerveinek, bizottságainak működését ún. elnöki intézkedések szabályozták a veszélyhelyzet ideje alatt, amelyre Korm. rendelet adott felhatalmazást.

A januárban meghatározott **küldöttgyűlések** előkészítése az idő és a járványhelyzet előre-haladtával lecsökkent egy, szeptemberben megtartott küldöttgyűlésre. Az idő beigazolta, hogy jó döntés volt, hogy a tervezett decemberi küldöttgyűlés témáit előrehoztuk, hiszen novembertől ismét gyülekezési tilalom lépett életbe. A jogszabályok megbeszélése és egyéb információcsere céljából két területi elnökök testülete ülést tudunk rendezni Budapesten a küldöttgyűlés előkészítése kapcsán márciusban és augusztusban.

A Magyar Építész Kamara a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet **alapján jogosultsági vizsgát és beszámolót** tart a hozzátartozó szakterületek új szakmagyakorlóinak. Februárban még meg tudtuk tartani a vizsganapokat, márciusban azonban már csak egy vizsga megtartására volt lehetőség a korlátozó intézkedések miatt. A MÉK Titkársága aztán nyártól az őszi, 2. veszélyhelyzet kihirdetéséig folyamatosan szervezte a vizsgaidőpontokat, ám a 25 vizsgaalom során biztosított 875 vizsgahelyre csak 317 fő jelentkezett és tett vizsgát. A MÉK Elnöksége így annak érdekében, hogy a szakmagyakorlókat ne érje hátrány, tevékenységüket folytat-hassák, méltányosságból átmeneti intézkedéseket hozott a veszélyhelyzet fennállásáig.

A MÉK a kamarai tagok és a Területi Kamarák számára egy **szakmai programokra vonatkozó hozzájárulási alapot** hozott létre 2020-ban, amelyből pályázat útján olyan projektek finanszírozhatók, amelyek a tagság szakmai továbbképzését, tájékoztatását szolgálják.

A kiírás értelmében a felhasználási területnek, szakmai feladatnak az építész szakmát érintőnek kell lennie, amely szélesebb körű (regionális, országos) érdeklődésre tarthat számot. Kamarai szervezet vagy gazdasági társaság működtetésére ez a szakmai munkát biztosító keret nem használható fel, működési költségek, bérek nem fedezhetőek belőle.

2020-ban két önálló pályázati forduló került meghatározásra, márciusra és júniusra. A veszélyhelyzet miatt azonban a második beadási határidő augusztusra tolódott, mivel a pályázatok közül az első, márciusi fordulóra több rendezvényt, konferenciát, továbbképzést támogatandó kérelem is érkezett, ezek megrendezése a veszélyhelyzet miatt azonban ellehetetlenült. Összesen 15 pályázat került támogatásra, amelyek közül területi kamarai kiadvány, könyv, szakmai nap, szakmai díj is szerepelt.

A tagság részéről a pandémia alatt felmerülő igény volt az **online szakmai továbbképzések** megszervezése a MÉK továbbképzéseinek lebonyolítására szolgáló TAKO rendszerében, amelynek informatikai fejlesztései év közben lezárultak. A felvételek készítését és az online képzések beindítását a novemberi korlátozó intézkedések tovább késleltették, így ez már a következő évben valósult csak meg.

A **tantermi kötelező továbbképzéseket** évek óta a MÉK szervezi mind Budapesten, mind a területi kamaráknál. Az év elején tavaszra beütemezett és elmaradt 5 vidéki helyszínen tartandó képzés „pótlását” őszre kellett halasztanunk. Június és szeptember között ezenfelül 6 budapesti továbbképzést is tartottunk, az októberi Construmán pedig a „kötelező” mellett szakmai napot is meg tudtunk még szervezni.

2020-ban elindult a **MÉK e-ügyintézés rendszere** is, ebben a szakmagyakorlók:

- ellenőrizni tudják a tagsági nyilvántartásban szereplő személyes adataikat,
- ellenőrizni tudják a területi építész kamara által rögzített továbbképzéseiket (szakmai, kötelező), továbbá
- az aktív tagsággal rendelkező tagok tanúsítási kérelmet nyújthatnak be beruházáslebonyolító és/vagy beruházáslebonyolító műemlékek területén.

A Magyar Építész Kamara önként vállalt célja, hogy bemutassa a kortárs magyar építészeti alkotásokat, alkotókat. Ennek keretében kívánjuk megjelentetni az építészet elmúlt évtizedét bemutató magyar és angol nyelvű kiadványunkat, amelynek előkészítése 2020 végén megkezdődött.

A 2020 novemberében kihirdetett – és 2021 májusában még tartó – veszélyhelyzet jelentősen átforgalmazta működésünket. A 2020-ban szerzett tapasztalataink reményeink szerint segíteni fognak a 2021-es veszélyhelyzeti időszak könnyebb kezelésében is. Ezen időszak alatt született jó példák és jó gyakorlatok megtartása hosszú távon is hasznos lesz.

A Kamara kapcsolatai

A 2020. év a kamarai munka tekintetében is a COVID-19 jegyében, árnyékában telt. A tavaszi hárrom és az ősszel kezdődött második hullám több mint fél évre korlátozta az operatív munkát, melyet az internet segítségével csak részben lehet pótolni. Az elmúlt év elnökségben végzett munkát elsősorban a kapcsolattartásban megmutató, a stratégiai helyzetkeresés és pozicionálás jelentette.

Tekintettel az Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság új feladataira a 2014-2018 között megindított változások lelassultak. A törvények, a rendeletek előkészítési fázisban történő egyeztetése változatos képet mutat, van ahol példaértékű, bizonyos esetekben viszont kívánnivalót hagy maga után.

A MMK-val folytatott korábbi évek párbeszéde a Beruházási Folyamatok Rendszere (BFR) és a Tervezői Szolgáltatási Rendszer (TSZR) kimunkálása, vele együtt a díjszámítás – mint alrendszer – kidolgozása a feladatok mellérendelől, additív mérnöki felfogása okán megakadt, a generáltervezői felfogást és rendszerező irányt úgy tűnik a nem helyén értelmezett szakmai öntudat, identitáskeresés felélte. Ugyanez a helyzet a bejelentési tervek sokszor tartalmatlan épületgépészeti és elektromos rendszerleírásaival is: amíg az MMK ezt presztízs- és pozíciókérdésként és nem szolgáltatásként kezeli, nincs mód a megegyezésre, ezzel szemben viszont a jogosultságról szóló rendelet egyeztetésekor a két kamara egyeztetett anyaga került megküldésre a jogalkotó felé.

A MÉK Elnökségének képviselői részt vettek az Ybl-, a Pro Architectura- és a Mócsényi Mihály-díj Bizottság munkájában, az Országos Központi Tervtanácsban, valamint a LTK által meghirdetett mintatervpályázat értékelésében is. Javaslatot tettek a mintatervrendszer felhasználási, tervezési, adaptálási elveinek rendszerére, ezeket a katalógus kidolgozása során alkalmazzák.

A MÉK-nek továbbra is kezdeményezni kell a „munkába adás rendszer” kidolgozását. A jelenlegi pályázati rendszer (310/2015. Korm. rendelet) nem idomul a gazdasági és kulturális elvárásokhoz, jellemző, hogy az évben alig fél tucat pályázat volt. Ezzel kapcsolatban egyeztetések történtek a közbeszerzéseket felügyelő kormányzati szervekkel.

Az MMA Építőművész Tagozata folyamatos tájékoztatást kap a MÉK álláspontjáról aktuális kérdésekben, emellett informál a Magyar Építészeti Múzeum létrehozásának folyamatáról. Célunk, hogy a „szolgáltatómúzeum” tevékenységében, működésében a MÉK, a kamarák minél nagyobb arányban vegyenek részt.

A Lechner Tudásközpont új ügyvezetője együttműködési megállapodást készített elő, amelynek aláírása 2021-re csúszott át.

A stratégiaalkotással és kommunikációval kapcsolatos 2020-as tevékenység

Stratégia:

Már 2018-ban megkezdődött a MÉK hosszú távú stratégiájának meghatározása, kidolgozása. 2018. év végén a Küldöttgyűlés ezek közül kiemelt 3 témát:

- ▶ a tagdíjreform,
- ▶ a szakirányú gyakorlat megszerzésének szabályozása, valamint
- ▶ az országos szakmafelügyeleti rendszer kidolgozását.

2019-ben a MÉK megkezdte a fenti stratégiai fejezetek feldolgozását, melyet a 2019. májusi küldöttgyűlés elé tárt.

2020-ban ezt a munkát kívánta az Elnökség folytatni, melyet megalapozott a 2020. III. 4-5-i budapesti TET-ülés.

Ennek során a résztvevők egyetértettek abban, hogy a stratégiai célok kidolgozását meg kell előznie a Magyar Építész Kamara, valamint a Területi Kamarák feladatainak és céljainak meghatározása. A munka megkezdődött, azonban a tavaszi, majd az őszi járványhelyzet miatt lelassult. 2021-ben ismételtelen fel kell gyorsítani a folyamatokat, hogy mielőbb újra tudja tárgyalni a témát a Területi Elnökök Tanácsa, a Területi Kamarák és a Küldöttgyűlés.

Ezzel párhuzamosan megkezdődött az országos szakmafelügyeleti rendszer kapcsán az etikai bizottságok átszervezésének elemzését és a mentor-gyakornoki rendszer bevezetését célzó előkészítő munka.

2020. tavaszán a MÉK a járványhelyzethez kapcsolódóan széles körű online felmérést készített a tagok körében, amely kiterjedt a tervezők és tervező-szervezetek működési feltételeire, a járvány várható következményeire. A Magyar Építész Kamara igyekezett felmérni a koronavírus tervezői piacra, a tervezőkre gyakorolt hatásait, amely alapján az MÉK megfelelő információk birtokában tudott lépéseket tenni a döntéshozók felé a válság enyhítését célzó intézkedések érdekében. A 9685 aktív szakmagyakorlók közel 30%-a, 2777 ember válaszolta meg a kérdőívet, azaz nagyon erős mandátumot adott a MÉK számára, a véleményük képviselésére.

A felmérésből kiderült, hogy a szakmagyakorlók közel 80%-a vállalkozóként végzi a tevékenységét, és ezen belül mintegy 96% egyéni vállalkozó, vagy mikrovállalkozás. Ezt fontos rögzíteni, mert csak azok a kormányzati intézkedések, gazdaság élénkítő csomagok tudnak közvetlenül segítséget nyújtani számukra, amelyek ebben a léptékben is elérhetőek.

A gazdaság újraindíthatósága, a munkahelyek megőrzése, a szakmagyakorlók védelme érdekében a Magyar Építész Kamara 5 témakörben 24 pontban foglalta össze javaslatait, amelyet eljuttatott minden érintett kormányzati szervhez és jogalkotóhoz.

A MÉK javaslatainak egy, sajnos csak kisebb része épült be a meghozott kormányzati intézkedésekbe.

Kommunikáció:

A MÉK a kommunikációja során minden elérhető csatornáján igyekezett tájékoztatni a tagságot a veszélyhelyzettel kapcsolatos, a tervezőket érintő, a Kamara működését befolyásoló kormányzati döntésekről és ezek következményeiről.

A 2020-as évben folytatódott a kommunikációs csatornák felülvizsgálata, a kommunikáció továbbra is folyamatos fejlesztés alatt áll. A MÉK 2020-as nyilvános megjelenéseire is erősen rányomta bélyegét a járványhelyzet. Ennek megfelelően erősödött az online felületen történő kommunikáció, és radikálisan csökkent az élő kapcsolattartás, találkozás. A MÉK és a Területi Kamarák kommunikációjában nem történt érdemi változás, a járvány miatt erősen korlátozódtak a rendezvények.

A jogalkotóval történő megbeszélések a korábbiakhoz hasonlóan alakultak, év közben csökkent a jogszabályváltozásokra irányuló jogszabályalkotói aktivitás, azonban az év utolsó napjaiban ismét jelentős mennyiségű jogszabályváltozással kellett szembesülnünk, melyek előkészítésével, véleményezésével kapcsolatban a Kamarát nem vonta be a munkába a jogalkotó.

A MÉK nyilvános megjelenései a minden évben szokásos díjtáradékon történő részvételen túl leginkább a veszélyhelyzettel kapcsolatos intézkedésekkel kapcsolatban voltak tetten érhetőek.

A MÉK internetes szolgáltatásai az alábbi elemekből állnak:

▶ MEKON

A Magyar Építész Kamara, a területi kamarák automatikus, elektronikus adatszolgáltatása alapján, országos és nyilvános tagnyilvántartást vezet, ez a MEKON-rendszer fő funkciója. Moduljai az alábbiak:

- Névjegyzékmódul
- Publikus keresések száma: 113 045.
- ÉTDR-ÖÉNY-modul lekérdezések száma: 52 730.
- Kamarai e-Ügyintézés modul (Kamarai e-Ügyintézés 2020. 11. 27-től).
- Aktivált MÉK-azonosítók száma: 644.
- Sikeres bejelentkezések száma: 1814.
- Kamarai e-Ügyintézés felületen indított ügyek: 23.

▶ Cégnylvántartás:

Nyilvántartott vállalkozások száma: 4774.

▶ Tanfolyamok és Képzések Online rendszere (TAKO).

- Regisztráltak száma: 6751.
- Jelentkezések száma: 1021.

▶ Jogosultsági vizsgaadatbázis

- Regisztráltak száma: 3083.
- Jelentkezések száma: 520.

▶ Online Továbbképzési Információs Rendszer

- Pályázatok száma: 3618.
- Regisztrált pályázók száma: 450.

A www.mek.hu a MÉK hivatalos szakmai portálja (weboldala), melynek elsődleges célja a szakmagyakorlók tájékoztatása a szakmagyakorlásukhoz szükséges információkról, a MÉK működéséről, továbbá tájékoztatás nyújt az aktuális szakmai hírekről az aziránt érdeklődők számára is.

A MÉK online felületeinek megújítása megkezdődött. A tartalommal illetően nem történt jelentős változás, a járvány idején igyekeztünk a honlapon tájékoztatást nyújtani az elnökségi munkáról, 1-1, a virtuális térben tartott elnökségi ülésekről.

Néhány adat a MÉK online felületeinek aktivitásáról (forrás: Simonszofi):

- ▶ Hírlével: 2020-ban kiküldött hírlevelek száma 47.
- ▶ Honlapra feltöltött tartalmak száma: 645, amely az elmúlt 3 évhez képest emelkedő tendenciát mutat. Ugyanakkor a megtekintések száma csökkent, amin mindenképpen változtatni szeretnénk, ennek érdekében cél a felület megújítása.

A MÉK közösségi médiafelületének látogatottsága jelentősen nem változott, továbbra is ajánljuk mindazoknak, akik használják ezeket a felületeket, hogy látogassák a MÉK felületeit itt is, hiszen a másutt is elérhető tartalmakon túl itt olyan anyagok is megjelennek ezeken a csatornákon, amelyek másutt nem.

Kapcsolódó közösségi médiaoldalak:

- ▶ <https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara> (Követők száma: 3343 – kedvelők száma: 2925),
- ▶ <https://www.youtube.com/user/MagyarEpiteszKamara> (Megtekintések száma: 736),
- ▶ <https://issuu.com/magyarepiteszkamara> (Publikációk: 66).

Mint arról 1 évvel ezelőtt beszámoltunk, a MÉK Elnöksége úgy döntött, hogy az Építész Közlönnel és az Évkönyvvel kapcsolatos teendőket 2020-tól saját hatáskörben végzi.

Az Építész Közöny 2020-ban már ebben az új struktúrában jelent meg. Az új felépítésnek megfelelően minden számban bemutattunk 1-1 építésziródat, kitértünk a MÉK híreire, tájékoztattuk a tagságot a jogszabályokkal, a járványhelyzettel kapcsolatos tudnivalókról, beszámoltunk az aktuális kulturális hírekről, kiállításokról, kiadványokról, díjakról. Mint ahogy azt korábban jeleztük, a megjelenő új közlőnyök minden esetben 1-1 fókusztemát jártak, járnak körbe, bemutatva az ehhez kapcsolódó építészeti alkotásokat, cikkekben elemezve az érintett témák különböző aspektusait.

A költségvetési tevékenység az ACE-ban

2019 novemberében választották meg dr. Makovényi Ferencet az ACE elnökségi tagjának, akinek az oktatási helyettes koordinátori szerep jutott, és ez a megbízás 2020. január elsején lépett életbe: 2020 során 69 eseményen vett részt, melyből egy volt személyes találkozó.

2020 őszén Ursula von der Leyen EU-elnök meghirdette az új európai Bauhaus-programot, az új zöldmozgalmat és erőteljesen az építészet felé fordult. Az ACE ebben egy koordinátorserepet vállalt fel és a többi társszakmákkal együtt (belső-építészek, tájépítészek, urbanisták, iparművészek, képzőművészek) egy közös cselekvési projektet képzelt el. Ennek az új Bauhaus-projektnek egyik fontos eleme az oktatás is. A pandémia hatására az egyetemek áttáltak online oktatásra, mely teljesen átrajzolta a képzést.

Vannak kutatások, melyek az eddigi távoktatás hatékonyságát mérték (angliai egyetemek építész karait vizsgálták) és főleg a tervezési tárgyak esetében a hallgatók nagyon elégedetlenek voltak a hatékonysággal. (Gyaníthatóan ennek az az oka, hogy a hallgató és az oktató kapcsolata inkább egyéni konzultációkban valósult meg és a hallgatók egymás közötti megbeszélései – melyek szintén fontos részét képezik az oktatásnak – háttérbe szorultak.)

El kell mondani az ACE-ről, hogy az elmúlt 30 év alatt valóban elfogadott szervezetté vált az EU számára és az elnökségünk többségének az a határozott célja, hogy minden építészettel érintő kérdésben az EU tanácsadó partnere az ACE legyen. Hasonlóképpen pozitív a kétévente megjelenő „sector study”, az építészek országokénti helyzetét elemző tanulmány. Ez a kiadvány az ACE honlapján mindenki által hozzáférhető és a korelosztástól kezdve a jövedelmi viszonyokig teljeskörűen elemzi szakmánk helyzetét a gazdaságban. A kép nem rózsás, a szakma mindenütt devalválódott és ez ellen minden országnak a saját területén kell dolgoznia.

Az UNESCO/UIA Oktatási Munkabizottságának (EDUCOM) 2020. évi munkája

A Nemzetközi Építész Szövetség (UIA) és az Egyesült Nemzetek Szövetsége (ENSZ) Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által közzé tett Oktatási Munkabizottság, röviden

UNESCO/UIA EDUCOM rendszeres bizottsági regionális találkozókra és az UIA hivatalos konferenciáin tárgyalja az építész képzés és az építész szakmagyakorlók továbbképzésének aktuális témáit. A bizottság közgyűlésére minden év első felében kerül sor.

Az Oktatási Munkabizottságban, mint az UIA más testületeiben, a világ 5 régióját képviselik a delegáltak, ahol Magyarország a 2. régióhoz tartozik. A 2020. január 26–27-én, még a világjárvány COVID-19-járvány előtt Párizsban találkozott a bizottság. Az ülésen a délkelet-ázsiai küldöttek az utazási korlátozások miatt már ekkor sem tudtak részt venni. A munkabizottság második ülésére online formában került sor 2020. december 3-án.

A tervpályázatok és a MÉK Nkft. egyéb elnökséget érintő feladatai

A MÉK és Elnöksége továbbra is egyik kiemelt feladatának tartja a közbeszerzések és tervpályázatok ügyét. Az Nkft. rendszeresen figyeli az összes közbeszerzési kiírást, valamint tervpályázati kiírást a szakszerűsége és a jogszerűsége való tekintettel. Az elmúlt évben néhány súlyos szabálytalanságot véltünk felfedezni egyes kiírásokban, ezért kezdeményeztünk egy megbeszélést a közbeszerzési hatóság elnökével, dr. Kovács Lászlóval és munkatársaival. A találkozót megismételve a hatóság elnöke és munkatársa látogatást tett a MÉK TET-ülésén, ahol elemeztük a közbeszerzések és a tervpályázatok ügyét.

Az Nkft. másik fontos tevékenysége az építészeti minőség folyamatos, aktív figyelése:

- ▶ tervtanácsokon való aktív részvétel,
- ▶ a tervellenőrzések rendszerének és szabályzatának kidolgozása az elvégzett munkák alapján.

Ennek folyamánya, hogy elindítottuk a tervellenőrzési szabályzat kidolgozását.

Rendszeresen segítjük e-mail és telefonhívások során a kamarához kérdéssel vagy panasszal forduló tervezőket és építeteket. Ugyanígy szakmai

segítséget nyújtunk az önkormányzat, illetve a magánszemélyek által kiírt tervezett tervpályázatok átvizsgálásával, és igény szerint segítjük a lebonyolítást is a szakszerűség és a jogszerűség tekintetében.

Közbeszerzés

A közbeszerzés témájában az elmúlt évben nem volt személyes megbeszélés a járványhelyzet miatt. A megrendelőktől származó információk alapján sok esetben a közbeszerzések keretében készült tervanyagok messze nem elégitik ki a megbízói elvárásokat. Sok hibát és hiányosságot tartalmaznak, mely csak részben róható fel a tervezési díjak alacsony mivoltának és a kiválasztás rendszerének a kontraszelektációs rendszer részére. A tervhibák és hiányok következtében jelentős anyagi kár is éri a beruházói oldalt. A kamara a belső szakmai fegyver megőrzésére kell, hogy helyezze a hangsúlyt és a tervek minőségének javítását kell szorgalmaznia.

Az év folyamán a másik fontos tevékenységünket is folytattuk, amely során az MMK képviselőjével, dr. Virág Rudolfal tartva a kapcsolatot a Közbeszerzési Hatóság munkacsoportjának anyagát szükség esetén véleményeztük.

Az elnökség és a titkárság munkája a fentiekén túl a kamara mindennapi működéséről szól. A pandémia időszakában ez kevésbé látványos, ugyanakkor nehezített pálya volt, mint ahogy minden építész működése ilyen volt, aki megküzdött az elmúlt időszakokkal. Ugyanakkor az ilyen válsághelyzetek arra is alkalmasak, hogy az ember ismételt felismerje, hogy kritikus időszakokban nem feltétlenül a „jól kommunikálható”, trendi tevékenység szolgálja a tagság érdekeit, hanem sokkal inkább a lelkiismeretes, a mindennapok kihívásaira válaszoló munka hozza meg a gyümölcsét mindenkinek számára.

*Hajnóczi Péter
elnök*

Diplomadíj 2021. pályázat felhívása

A Magyar Építész Kamara (MÉK) és tagozata, valamint a Magyar Építőművészek Szövetsége (MÉSZ) közösen „Diplomadíj 2021” címmel ismételt pályázatot hirdetnek az egyetemi 10 féléves osztatlan képzésben (Msc/MA-szintű), vagy az osztott, alap- és mesterképzésben (3+2 éves, azaz Bsc/BA+Msc/MA) szinten végzett építész(mérnök), belsőépítész-környezettervező művész, táj- és kertépítész(mérnök) és településmérnök hallgatók részére.

A pályázaton 2020. év második félévében, vagy 2021. első félévében diplomázott és sikeresen végzett okleveles építész, építész-mérnök és építésztervező művészek, belsőépítész-környezettervezők, az okleveles településmérnök osztatlan képzésben vagy a településmérnöki Msc-képzésben, valamint a településtervezési diplomamunkát készítő, építész/építész-mérnöki mesterképzésben részt vettek, továbbá a tájépítész-mérnök és táj- és kertművészmesterszakon diplomázó fiatalok pályázhatnak.

Részt vehetnek a pályázaton külföldi egyetemeken végzett, de magyar nyelvet beszélő építész(mérnök), belsőépítész-környezettervezők, táj- és kertépítész és településmérnök is, de kizárólag magyar nyelvű pályázati anyaggal.

A Diplomadíj pályázatra csak Msc- és MA-szintű diplomamunkaként készülő építésztervek, belsőépítész-környezettervezői tervek, műemléki épület rekonstrukciós témájú tervek, terület- és telep-

pülésrendezési tervek, táj- és kertépítészeti tárgyú diplomamunkák tervei nyújthatók be.

A pályázat benyújtása kizárólag elektronikus úton történhet.

A benyújtott belsőépítész-környezettervező, a műemléki épület rekonstrukciós témájú terveket, a táj- és kertépítész, valamint a terület- és településrendezési tervezési diplomamunkákat a kamarai tagozatonként külön tagozati bizottságok is értékelik és díjaznak.

Pályázni csak a sikeresen megvédett diplomaterv (Msc/MA-szintű) építészeti, belsőépítész, környezettervezői, táj- és kertépítészeti, terület- és településrendezési, illetve az ide vonatkozó szakági munkarész(ek)et tartalmazó digitálisan A3 lapméretre szerkesztett, portfóliószerűen összefűzött maximum 8 darab A3 (420×297 mm) oldalt tartalmazó, digitálisan lapozható diplomamunkát összefoglaló füzetrel lehet. Javasolt fájlformátumok: pdf, pdfa, jpg.

A pályázatok feltöltési korlátja maximum 5 darab fájl, egy fájl mérete maximum: 10 Mb.

Digitális mellékletként feltölthetőek további anyagok, amennyiben azok még beleférnek a megadott méretkorlátba:

- ▶ a diplomamunka eredeti digitális tervlapjai (lehetőleg pdf vagy pdfa, jpg),

- ▶ egyéb fotomontázsok és/vagy látványtervek, modellfotók, videók, szabad kézi rajzok stb.

A pályázat nyilvános, névaláírással ezért a tervlapokon a pályázó a nevét, a felsőfokú oktatási intézmény, a kar és a tanszék megnevezését, illetve a konzulens(ek) nevét, a tervezett épület, építmény, alkotás, település, településrész megnevezését és a tervezési helyszín pontos címét, fontosabb adatait, továbbá egyéb, a pályázó által fontosnak tartott információkat, közlendőket fel kell tüntetni.

A pályázat feltöltése: <https://mek.hu/inc?urlap/index.php?urlap=DD2021>

A pályázat feltöltésének ideje: 2021. szeptember 1. (szerda) 00.00 órától szeptember 13. (hétfő) 23.59.00 óráig. A feltöltőoldal csak ebben az időszakban érhető el.

A pályázatok csak elektronikus formában nyújthatók be, és kötelezően feltöltendő a kiíráshoz mellékelt letölthető adatlap is pdf formátumban.

A Diplomadíj pályázatra beérkező terveket szakmagyakorló építészekből, belsőépítészekből, kert- és tájépítészekből és településtervezőkből álló bírálóbizottság, valamint tagozati bírálóbizottságok külön értékeli. Megfelelő számú és színvonalú pályázat beérkezése esetén a zsűri és a tagozati zsűrik több díjat is odaítélhetnek.

Diplomadíj 2021 bizottság tagjai:

Építészeti elnök: Szalay Tihamér (MÉK),
Tagok: Nagy Csaba (MÉSZ), Anthony Gall (MÉSZ), Turi Attila (MÉK), Vadász Bence (MMA).

Műemlékvédelmi tagozat: Nagy Gábor.

Belsőépítészeti tagozat: O. Ecker Judit, Magyarai Éva, Csavarga Rózsa, Székér Ferenc, Szenes István és Veres Péter.

Terület- és településrendezési tagozat: S. Vasi Ildikó, Schwarczuk Ágnes, Gajdos István.

Táj- és kertépítészeti tagozat: Schuchmann Péter, Bardóczy Sándor, M. Szilágyi Kinga, Sándor Tamás, Szloszár György.

A pályázat ünnepélyes eredményhirdetését az UIA által meghirdetett építészeti világnapján, előreláthatólag 2021. október 4-én (hétfő) délután rendezzük meg a Magyar Építész Ház Kós Károly-termében (1088 Budapest, Ötpacsrta u. 2.).

A nyerteseket, illetve a díjazott terveket a Magyar Építész Kamara honlapján (www.mek.hu), a MÉSZ honlapján (www.meszorg.hu) és egyéb szakmai fórumokon is igyekszünk bemutatni.

A Diplomadíj pályázattal kapcsolatban esetlegesen felmerülő kérdéseket kizárólag e-mailen, Ulrich Tamás e-mail címére (ulrich.tamas@mek.hu) lehet megkérdeni.

Budapest Építészeti Nívódíja 2021

Budapest egyik különlegessége az az értékekkel és hagyományokkal teljes építészeti örökség, amely a város létrejötté óta tükrözi az itt élő emberek státuszát, gondolatait, környezetükhöz fűződő viszonyát. A város egyedi fekvéséből és az ezerarcú városnegyedekből eredően mindez egyszerre nyilvánul meg egyedi karakterekben és az adott helyzetre adott megoldások változatosságában. Örökségünk sokszor ellentmondásos – gondolkunk csak a XIX. századi ingatlanpekuláció szülte gangos bérházak szűk udvaraira, amelyekre ilyen mennyiségben nem találunk a világon máshol példát –, ugyanakkor reflektál Budapest hullámvasútszerű történetére, és nélküle ma már nehéz lenne elképzelni a várost.

A XXI. században sok más területhez hasonlóan az építészeti is jóval komplexebbé vált, az épületek azonban ugyanúgy a társadalom tükröként szolgálnak. Megjelennek olyan új elemek, amelyek a klímaváltozás – különösen a szélsőséges hőmérsékleti és csapadékvizszonyok – okozta elvárásokra adnak feleletet, és szépségük mellett az élhetőséghez is hozzájárulnak. Évről évre számtalan alkotás születik, amely megérdemli

és igényli a reflektorfényt, és azt, hogy mintául állítsuk őket az ember és épített környezete közötti kapcsolat színvonalas megteremtésére.

A Budapest Építészeti Nívódíja kezdeményezése ennek a küldetésnek tesz eleget: azokra a megoldásokra irányítja a figyelmet, amelyek a városi élet fokozódó kihívásai között mégis elérhetővé teszik Magyarországot egyetlen metropoliszá.

Budapest Főváros Önkormányzata és a Budapesti Építész Kamara, valamint a Budapesti Építész Kamara és a Miniszterelnökség Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkársága támogatásával a Lechner Tudásközpont együttműködésében megvalósuló Budapest Építészeti Nívódíj pályázat minden szempontból igyekszik megragadni az építészeti értékteremtő voltát, kiemelni a jó és követendő megoldásokat, a kimagasló minőséget, és ezek elismerésével példát mutatni.

Pályázatot nyújthat be az épület felelős tervezője önállóan vagy az építetővel (tulajdonossal) közösen (továbbiakban együtt pályázó).

Egy alkotás csak egy pályázatként vehet részt. Ugyanazon pályázó több alkotással is pályázhat.

A pályázatra olyan alkotással lehet jelentkezni, amelynek használatbavételi engedélye **2018. július 2.–2021. július 1. között** vált jogerőssé vagy ebben az időszakban adták át (nem építésiengedély-köteles építmény esetén).

Nem vehet részt a pályázaton olyan alkotás, amely korábban már Budapest Főváros Önkormányzata Építészeti Nívódíja, a Budapesti Építész Kamara Építészeti Nívódíja vagy Budapest Építészeti Nívódíja pályázaton érvényes pályaművel indult, függetlenül annak eredményétől.

A pályázat jellege: nyílt.

Beadási határidő: 2021. szeptember 6. 16 óra.

A 2021. évi pályázat bírálóbizottsága:

Elnök: Kerpel-Fronius Gábor okosvárosért és részvételiéért felelős főpolgármester-helyettes.

Tagok: Erő Zoltán építész, Főpolgármesteri Hivatal Városépítési Főosztály, főépítész, főosztályvezető; Bardóczy Sándor tájépítész, Budapest Főváros Önkormányzata, mb. főtájépítész; Csapó Balázs építész, Budapesti Építész Kamara, elnök; Benczúr László építész; Nagy Csaba építész; Soltész Noémi építész; Zoltán Neville építész.

A Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíj programja 18–50 év közötti alkotók számára

Az ösztöndíjprogram célja az alkotó- és előadó-művészeti, valamint művészetelméleti programszerű tevékenységek támogatása 3 éves időszakra, magas színvonalú művészi és művészetelméleti tevékenységek anyagi feltételeinek megteremtése. Az MMA ösztöndíj hangsúlyja tehát nem az alkotás létrehozásán, a tárgyon, hanem az alkotó személyén van. Természetesen meg kell jelölni a három éves programtervben az alkotótevékenységet – s ezt, mint érték-mérőt szigorúan teljesíteni kell – de a lényeg a személyes képességek kibontakoztatásán van. Az ösztöndíj program segítséget nyújt a résztvevőknek Építőművész tagozat és a Kutatóintézet segítségével az ösztöndíjas által megjelölt program végrehajtásában. A programok alapvetően gyakorlati, és nem kutatás karakterűek, mindamelllett e két terület egészséges, a témához és az alkotóhoz illesztett egészséges arányának vegyítése a célravezető. (Megjegyzem: az MMA ösztöndíja abban különbözik az MKA pályázatoktól, hogy ez alapvetően az alkotóra, míg utóbbi a létrehozott műre irányul)

A pályázaton évente 100 ösztöndíj kerül kiadásra, ebből az építészeti témában 8-10 kollégával köt az MMA-MKI szerződést. Az ösztöndíjasoknak négyhavonta kell számot adniuk programjuk megvalósításáról egy közös összejövetelen. Az építőművészeti ösztöndíjasok munkáját Wesselényi Garai Andor, a Kutatóintézet munkatársa irányítja, segíti. Az ösztöndíjjal járó juttatás összege bruttó 200 ezer forint, talán kellő segítség, hogy egy építész kiszabaduljon a „mindennapi kenyér” szorításából, s feltárja, megkezdje kiteljesítését annak a benne szunnyadó erőnek, mely egy új összefüggésbe hozza munkásságát.

Turi Attila
MMA Építőművészeti tagozat vezető

2021. június közepén a Magyar Művészeti Akadémia kihirdette művészeti ösztöndíjpályázatának 100 új nyertesét, amelyből 10-en az építőművészet területét képviselik. Idén 15-szörös túljelentkezés mellett rekordszámú, közel 1600 művész vett részt a hároméves művészeti alkotómunkát támogató pályázaton.

A 2018-ban indult ösztöndíjprogram célja az alkotó- és előadó-művészeti, valamint művészetelméleti programszerű tevékenységek támogatása, magas színvonalú művészi és művészetelméleti tevékenységek anyagi feltételeinek megteremtése az MMA tagozatainak megfelelő pályázati kategóriákban.

A pályázható kategóriák közé tartozik az építőművészet, a film- és fotóművészet, az ipar- és tervezőművészet, az irodalom, a képzőművészet, a művészetelmélet, a népművészet, a színházművészet és a zeneművészet.

Az MMA 2021–2024. évi művészeti ösztöndíjprogramjára 2021. március 22-ig lehetett jelentkezni.

A 2018-ban indult projekt évről évre egyre több művészt mozgat meg. Míg négy évvel ezelőtt több mint 1100 érvényes, addig idén már közel 1600 érvényes projekt érkezett építőművészet, film- és fotóművészet, ipar- és tervezőművészet, irodalom, képzőművészet, művészetelmélet, népművészet, színházművészet és zeneművészet kategóriákban. A 100 nyertes három évre szóló, havi bruttó 200 000 forint összegű művészeti ösztöndíjra jogosult 2021 szeptemberétől, emellett a művészek a projekt lebonyolítójától, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetétől (MMA MMKI) folyamatos mentorálást, valamint publikálási és bemutatkozási lehetőséget kapnak, továbbá rendszeres szakmai találkozókon vesznek részt, amelyen beszámolhatnak az addig elért eredményeikről.

A 11 tagú döntőbizottságot az MMA elnöke és az általa felkért bírálóbizottsági tagok alkották: Vashegyi György (a bizottság elnöke), Balázs Mihály, Buglya Sándor, Haris László, Jankovics Marcell †, Kékedi László, Kucsera Tamás Gergely, Nagy Viktor, Pécsi Györgyi, Sára Ernő, Stefanovits Péter, Záborszky Kálmán – a támogatásra érdemes munkákat külső szakértőkkel együttműködésben bírálták el.

2021. évben művészeti ösztöndíjat nyertek építőművészet területén (forrás: Építészfórum):

Bedécs-Hajas Veronika Ágnes

2005-től oktat belső tér építészetét, arculattervezést, tárgyalatást, felvételi előkészítőt a BME Építészmérnöki karán, ahol 2017-ben doktorált a Rajz-Epítészet-Tánc, avagy építészet gyermekeknek disszertációjával, amit azóta könyv formájában is kiadtak. 2010-től, vidékre költözve létrehozta a Napházat, ahol integrált művészeti foglalkozásokat tart.

Boór Bernadett Hilda

2018-ban felvételt nyert a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájába. Fábián Rigó Tamás, Pintér Balázs, Kis-Simon Olivér, Salamin Ferenc és Czégány Sándor mellett dolgozott, tőlük tanult mint mesterektől.

Csóka Attila Róbert

A Paradigma Ariadné, valamint a Translations of Modernism kollektíva alapító tagja. Számos építészeti workshop és rendezvény szervezője, résztvevője, írásai többek között az Octogon és a hg.hu lapjain jelentek meg. A 2020-as Építészeti Biennálé Magyar Pavilon kurátori csapatának tagja.

Török Dávid

Két barátjával 2010-ben alapított saját irodát. Doktori kutatása témájának az előképek használatát, építészeti típusok vizsgálatát tűzte ki célul. Doktori dolgozatát 2013-ban védte meg a Budai Vár udvarairól készített tanulmányából. Puhl Antal hívására 2011-től a Debreceni Egyetem Építészmérnöki Tanszékén tanít.

Dr. Alexa Zsolt

Rabb Donáttal és dr. Schreck Ákossal együtt a Minusplus iroda alapítója, ügyvezetője és vezető építész tervezője. Dr. Alexa Zsolt doktori értekezését (Gondolatátvitel a Valóságba(n) címmel) 2018-ban védte meg a BME Építőművészeti Doktori Iskola Habilitációs Bizottsága és Doktori Tanácsa előtt. 2020-ban az MMA tagjává vált.

Dr. Borbás Péter

A Borbás Építész Műterem vezetője. Építészeti és belsőépítészeti tervezési szemlélete alapját a tradicionális, regionalista és ökológikus szemlélet adja. A tervezés mellett időről-időre szerepet kap életében a tanítás, a kétkezi építés, a közéleti tevékenység és a szakmai alapú önkéntesség. Doktori fokozatot 2015-ben szerzett A vidék építésze - Értekezés a vidéki építészetéről Dr. Reischl Gábor munkái kapcsán című doktori értekezésével.

Falvai Balázs

Doktori fokozatát 2011-ben szerezte, ezt követően főállásban tanít a DE MK Építészmérnöki Tanszéken, 2015-től egyetemi docensként. 2019-ben a dmb műteremmel Molnár Péter emlekdíjat, 2020-ban a Lendvai főkonzulátus társ-tervezőjeként Pro Architektúra díjat kaptak. Az általuk jegyzett Nagykanizsai Boldog Celesztína óvodát 2017-ben, az Újpesti Multifunkcionális sportcsarokot 2021-ben a nemzetközi Mies van der Rohe díjra jelölték.

Kern Orsolya

Pro Architectura díjas építészmérnök. Az egyetem éve alatt két országos építészeti pályázaton is első díjat nyert alkotótársaival (Margitszigeti kolostorrom; Veszprémi Dubniczay palota), melyek műemléki szempontokat kiemelten kezelő megvalósult munkák voltak. 2014-ben alapította meg a Bartók Vizuális Műhelyt három építész társával, melyben a gyerekek felé történő szakmai nyitást tűzte ki célul.

Molnár Szabolcs

A Paradigma Ariadné, valamint a Translations of Modernism kollektíva alapító tagja. Szerzőként és szerkesztőként többek közt a 6b.hu-nál, illetve a Tilos Rádióban dolgozott. A 2020-21-es Velencei Építészeti Biennálé Magyar Pavilon kiállításának - az Othernity-nek - egyik tervezője és Kovács Dániel mellett, Csóka Attila Róberttel és Smiló Dáviddal a kurátori csapat tagja.

Smiló Dávid

Számos építészeti workshop, szimpózium, konferencia szervezője és előadója, írásai több magazinban és folyóiratban jelentek meg. 2016-ban társalapítója a Paradigma Ariadné építészirodának. Az iroda különleges építészeti megoldásokat és építészetelméleti megközelítéseket alkalmaz tervezési gyakorlatában, amelyre jellemző az esztétika innovatív megközelítése.

Slate|Design™
A VILÁG LEGVÉKONYABB KÖBURKOLATA

RAGASZTOTT, VÉKONY HOMLOKZATI KÖBURKOLAT

—	Vastagság	2 mm
—	Felületegységre vonatkozó teljes tömeg	1,45 – 3,25 kg/m ²
—	Tapadószilárdság	> 0,5 N/mm ²
—	Vízfelvétel	0,51 - 4,0 m%
—	Fagyállóság	100 ciklus
—	Hőlkésállóság	10 ciklus
—	Páradiffúziós ellenállási szám (μ)	NPD
—	Tűzvédelmi osztály	D – s3, d0
—	Nemzeti Műszaki Értékelés azonosítószáma	A-134/2015

„Az épített környezet szépségei”

Fődj: Manninger Dániel
„Kápolna”

A Magyar Építész Kamara a fenti címmel hirdetett fotópályázatot az elmúlt hetekben. A pályázat célja az volt, hogy olyan képanyag gyűljön össze, amely jól reprezentálja Magyarország településeinek képét, értékeit 2021-ben. A beérkező pályaműveket a MÉK a településkép védelmével, a településképi arculati kézikönyvek népszerűsítésével kapcsolatos rendezvényein, nyomtatott és digitális kiadványaiban kívánja felhasználni.

A pályázat keretében olyan képek beküldését vártuk a pályázóktól, amely bemutatja az adott település, régió építészeti, városépítészeti, tájépítészeti értékeit, bemutatja azokat a pozitív példákat, amelyek követésre méltók, amelyekkel kimondva, kimondatlanul jó együtt létezni, legyenek azok nagy formátumúak vagy apró részletek.

Pályázni az „Épített környezet”, az „Építészeti részletek”, az „Építészeti örökségünk” és a „Kortárs építészeti” kategóriában lehetett.

A meghirdetett pályázatra mintegy 200 alkotótól közel 300 fotó érkezett be. A zsűri a MÉK elnökségéből és munkatársaiból tevődött össze, a zsűri összetétele is arra utalt, hogy egyszerre fontos a fotóművészet és az építészet egyaránt. A bírálat során a legfontosabb szempont az volt, hogy az adott fotónak van-e üzenete, meg tudja-e szólítani a közönséget. A beérkezett pályaművek nagyon sok nézőpontból reagáltak a kiírássra, nagy különbség volt a megjelenített építészeti vagy környezeti alkotások méretében, súlyában, ismertségében, állapotában, karakterében. Éppen ez a sokszínűség volt a pályaművek egyik nagy erénye, éppen ezért kerülhetett az elismert munkák közé új és régi épület, jó állapotban lévő és pusztuló érték, kisebb és nagyobb léptékű épületet bemutató alkotás. A zsűri a bírálat során úgy döntött, hogy az eredetileg meghirdetett díjazásokon túl dicsérő okleveleket is kioszt az arra érdemes pályázók között.

A pályaművek bemutatására és az ünnepélyes eredményhirdetésre 2021. VII. 6-án került sor az Építészek Házában. A megjelent pályázókat dr. Hajnóczy Péter, a MÉK elnöke köszöntötte, majd Turi Attila építész, a MÉK alelnökének a témához kapcsolódó Forma-Fotó-Építészet-Kép című tartalmas és személyes hangvételű előadását követően került sor a díjak és a dicsérőtek átadására.

Épített környezet kategória I. díj:
Dányi Tibor Zoltán – „Structure”

Építészeti részletek I. díj: Thaler Tamás – „Kossuth téri lépcsőház”

Építészeti örökségünk I. díj: Tóth László – „Pusztuló kastélyok”

Kortárs építészet I. díj:
Varga Attila – „BAUVIV-BW”

Épített környezet kategória II. díj: dr. Tóth-Piusz István „Klapka Center, Panel, Fény-árnyék, Homlokzat, Épülfőfelben” fotósorozata

Épített környezet kategória dícséret: Komár Pál, dr. Gere László-né dr. Vizi Márta, Timon Tibor Gábor, Paál Boglárka, Riesz Abigél, Varga Rita

Építészeti részletek kategória II. díj: Mezősi Ágnes „Színes város”

Építészeti részletek kategória dícséret: dr. Szerdahelyi Péter Pál, Tóth Ilona Edit, Diczkó János, Sütő Máté

Építészeti örökségünk kategória II. díj: Ballagó Márton „Fót”

Építészeti örökségünk kategória dícséret: Tóth Ilona Edit, Szalay Ákos, Stenka-Gebhardt Nóra, Aradi Júlia

Kortárs építészet kategória II. díj: Kis Tóth László „Görög katolikus templom”

Kortárs építészet kategória dícséret: Thaler Tamás, Szappanos Veronika, Mezősi Ágnes, Mudri László, Dudás Natália, Portschy Tamás, Walton (Reimholz) Eszter

Gratulálunk a díjazottaknak, és köszönjük minden pályázó munkáját! Reményeink szerint a díjátadón bemutatott tablók eljutnak majd minél több vidéki helyszínre a Területi Kamarák segítségével. Bízunk abban, hogy legalább akkora örömet okozott a képek elkészítése az alkotóknak, mint a zsűrinek, és mint amekkora érdeklődéssel és élvezettel fogadja majd a nagyközönség is az összegyűlt anyagot.

Tutervai Mátyás
alelnök, a pályázat szervezői
és zsűrije nevében

Tisztelet és köszönet Jósaváros építőinek

Építők napi emléktábla-avató Nyíregyháza-Jósavárosban

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Építész Kamara együttműködve a Nyíregyházi Városvédő Egyesülettel a 2021. évi építők napi megemlékezés keretében emléktáblát avatott, mellyel Nyíregyháza-Jósaváros tervezői és építői előtt kívánt tisztelegni. Az emléktábla avatását az 1971–1978 között megvalósult több mint 3000 lakásból és közintézményekből álló, 1978-ban Hild János-díjjal elismert városrész születésének 50. éves jubileuma ihlette. Megörökítésre kerültek a korabeli KE-LETTERV és NYÍRTERV tervezői, Palotás Lajos várostervező, Boruzs Bernát, Gere Mihály, Kulcsár Attila, László Zoltán, Rantal János, Sum Mihály építész tervezők, a később megvalósult fórum tervezője, Gyüre Zsolt, valamint a kivitelező Szabolcs Megyei ÁÉV építésvezetője, Bíró László.

Az eseményt közel egyéves előkészítőmunka előzte meg, melyen meghívottként részt vett dr. Szabó Tünde sportért felelős államtitkár, országgyűlési képviselő, Seszták Oszkár, a megyei közgyűlés elnöke, valamint Nagy Szabina, a városrész önkormányzati képviselője.

A megemlékezést Végh József, a kamara megyei elnökének megnyitója, valamint Cserenyák Katalin egyesületi elnök

záró gondolatai foglalták keretbe. A korabeli tervezők emlékeit Kulcsár Attila DLA Ybl-díjas építész idézte fel, a kivitelezők szemszögéből Seres Antal korábbi igazgató emlékezett vissza. Az ünnepeltek részére elismerések és díszoklevelek átadására is sor került. Az eseményt követő állófogadáson az 50 éves Jósaváros születésnapi tortáját is felszeletelték, melyet baráti beszélgetések követtek.

Az emléktábla állításával a szervezők hitet tettek az ilyen jellegű megemlékezések szükségessége mellett, valamint példát kívántak mutatni a tervezői-kivitelezői összefogás és eredményes munka egyfajta időtálló megörökítésére. Bíznak továbbá abban, hogy a sikeres rendezvényt további hasonló alkalmak követik majd és követőkre találnak országszerte az építés világának és szereplőinek méltánytalanul elhanyagolt régi és mai értékeinek megőrzésében.

*Végh József,
a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Területi Építész Kamara elnöke*

Boldogasszony-kápolna

Dr. Buksa Ildikó, marosvásárhelyi származású, zalaegerszegi orvos és népdalénekes a Zalai Boldogasszony Alapítvány elnöke 2009. február 12-én kelt levelével kereste fel Makovecz Imrét. Levelében leírja, hogy a Zalaegerszeg Gébárti-tó mellett a Szűzanya több ízben megjelent neki és imatársának, Koltainé Markos Évának 2005. november 20-án, ahol érezve jelenlétét, látták, ahogy felhőszerű köpenyét kelet felé fújta a szél, majd a rózsafűzér imádkozása közben a kápolna szót vélték hallani. A látomást le is rajzolták Makovecz Imrének, egy gyermekét ölében tartó Boldogasszony alakja körvonalazódik e vázlaton. Makovecz Imre rövid időn belül két variációt is készített a

kápolna tervére. Az első változatban a látomást idézi meg az épület belső kialakítása, a „Szűzanya gyermekével” körvonala jelenik meg, és hullámszik végig a kápolna hosszában. A másik változat egy egyszerűbb megoldást mutat: egy téglaboltozatú, vakolt, meszelt kápolnában az oltárnál ül a Boldogasszony a kisdoddal. A tervek kidolgozásának választása az első variációra esett.

Többéves egyeztetéssorozat és terület-előkészítés után Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata 2016. április 20-án a Makona Kft.-vel a tervezési szerződést megkötötte. Makovecz Imre 2009-ben készített vázlattervének kidolgozása így a mester szellemiségének megőrzésével készülhetett az egykori munkatársak keze alatt. A település zárandokközpont és múzeum építésével tiszteleg Mindszenty József bíboros helyi tevékenysége előtt. Makovecz Imrének is hasonló kultusza van Zala megyében, és szeretnék a városban is emléket állítani. Mivel a terv készítésekor járt utoljára a városban, sokan várták az épületét, nagy volt az érdeklődés a lakosság körében a Héttorony Fesztivál rendezvényén is, amelynek legfőbb célja Makovecz hagyatékának és szellemiségének megőrzése, népszerűsítése. A kápolnáról készült első látványterveket néhány évvel ezelőtt a fesztivál keretében mutatták be először. Pár-huzamosan a kápolna építésével, a telken elkészült a 35 éves Gébárti Kézművesek Házának bővítése is Fülöp Tibor építész munkájaként, ahol egy állandó kiállítás és könyves sarok keretében emlékeznek meg a mester rendkívül színes életművének zalai alkotásairól. Az építés drámája így egyszerre zajlott a csodálatos természeti környezetben, amit tovább fejleszt az önkormányzat pályázatok segítségével.

A Gébárti-tó Zalaegerszeg területén, Andrásida, Ságod és Neszele városrészek közt elhelyezkedő mesterséges tó, mely két patak (Ságod-patak és a Szent Márton-patak) felduzzasztásával jött létre. Az 1976-ban megkezdett munkálatokat követően a városi összefogással épült tározót 1979. augusztus 20-án adták át a nagyközönségnek. A tó parkosított környezete kellemes kikapcsolódási lehetőséget kínál, ahol sétautak szelik át az út és a tó közötti területet. A park keleti részén, lombos fák övezte tisztáson, a terep közel legmagasabb pontján jelölték ki az építendő kápolna helyét.

Az új épület szabadon álló tömege egy ovális alaprajzon nyugvó, dongaboltozatra emlékeztető forma, amit a két végén függőlegesen lemetstettek. A főbejárat fölött egy erősen sudarasodó, nyújtott hatszög alaprajzú torony emelkedik. A kápolna alaprajza egyterű, két végén egyenes záródású ovális forma. A torony alatti térnél kissé összeszűkül a tér, majd újra fokozatosan tovább szélesedik, végül egy opálos üvegfal zárja a hajó és a szentély közös terét, amely különös fényviszonyokat idéz elő a keleti nappal és a környező növényzettel a belső térben. Az épület metszete mutatja a jelenés nagyszerűségét, a forma dinamikus jeleníti meg a leírt alakzat körvonalát. Nem töri meg semmi a szerkezeti forma tisztaságát, csupán egy tömbszerű mészko oltár áll a tér közepén, ami visszasugározza a fényességet a sötét fahéjazatra és a homogén téglapadlóra.

A teljesen faserkezetű templomtér szerkezeti kétcsuklós keretszerkezetű, anyaga rétegelt-ragasztott fa, nyeregtertidomú és természetes kőpalaborítású. A templomtornyos hatszög alaprajzú, vegyesen fenyő fűrészfűrészből készült, szelemen királyfás szerkezetű. Az épület tartóváza 80 cm-ként egyenletesen kiosztott, 14/30 cm méretű, folytonosan változó magasságú rétegelt-ragasztott faserkezetű keretből áll, melyek horgany-

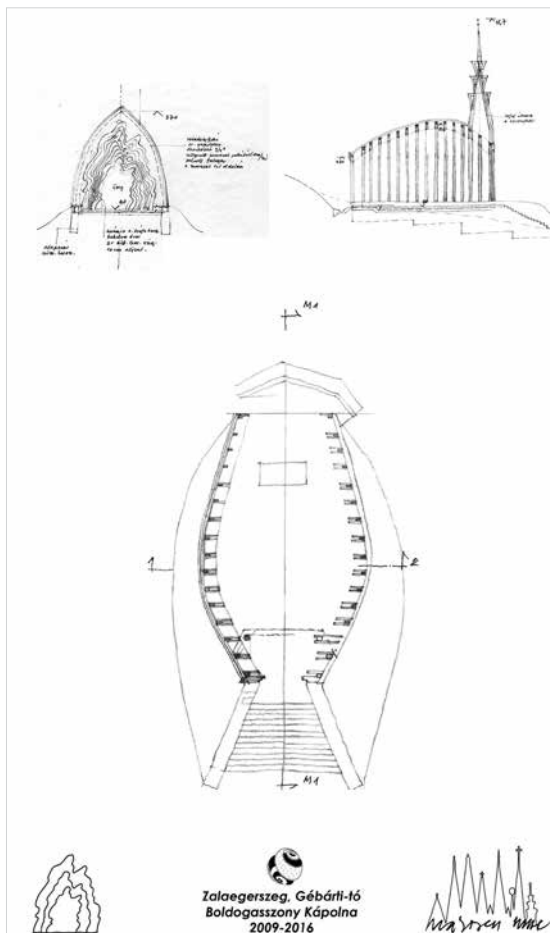
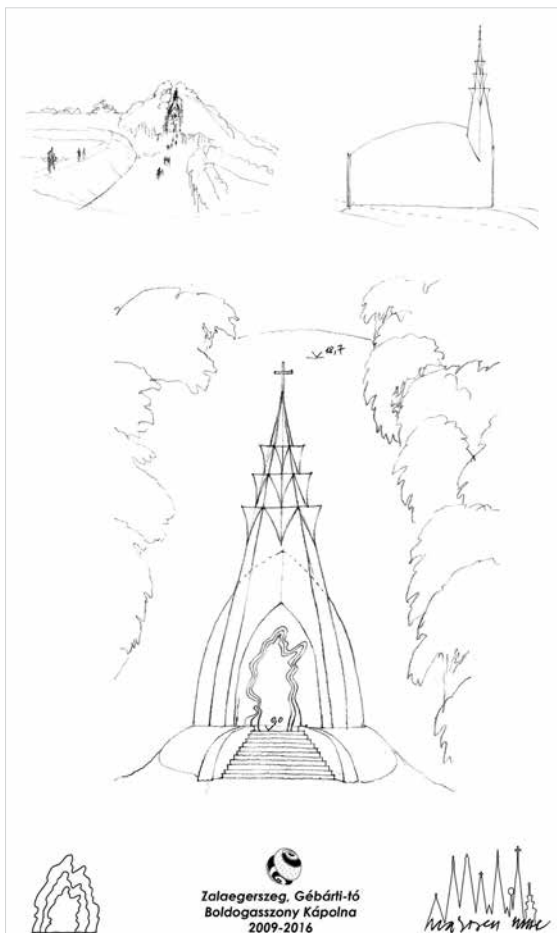
zott acélszerelvények beréselt acélszerelvények segítségével kapcsolódnak a vasbeton alaptalppgerendához és szeglemezekkel a 14/36 cm méretű gerincselemenhez.

Terepviszonyait tekintve a terület nyugati irányba egyenletesen lejt 16%-os eséssel. A tervezett kápolna szépen beleilleszkedik a tájba, csak az épület adta tereprendezés szükséges, a növények kivágás nélkül megmaradnak körülötte egy ölelő mozdulattal. A telepített növényválasztás Boldogasszony növényzimbólumai szerint történt. A fehér és a piros rózsza egyben jelképek is, valamint az első éves öntözés után jól bírja a helyi természeti adottságokat, és egész évben nyílik. Civilek összefogásával lett elültetve a sok növény, önkéntes asztalosok készítik folyamatosan a Mezei Gábor által tervezett padokat, trónusokat, tárolókat, térdeplőt és tabernákulumot, amit Nyisztor Krisztián lelkész és Székely János megyéspüspök éppen szükségesnek lát az egyre bővülő ceremóniákhoz.

Ünnepélyes keretek között 2018. július 18-án lerakták az alapkövét a parányi épületnek, aminek építési költségét a magyar állam Emberi Erőforrás Minisztériuma által biztosított 100 millió forint és lokálpatrióták által felajánlott kisebb-nagyobb adományok alkották. 1 évvel később 2019. augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján az akkori résztvevők kiegészültek több száz érdeklődővel (többek között Makovecz Imre özvegyével, családjával és munkatársaival) a színes ünnepen, ahol dr. Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök áldotta meg a szakrális épületet szentmisével egybekötve. Az épület hasznosítását, nyitvatartását, környezetének esetleges továbbfejlesztését a

megújult Zalai Boldogasszony Alapítvány, az Olai ferences rend és az önkormányzat közösen dolgozta ki a Makovecz-utak és a Mária-út zarándokainak igényeit is figyelembe véve. Egy mesterséges tó partján keletkezett művésztelep befogadóhelye lett egy olyan építménynek, ahol az élő ház gondolatát dolgozták ki egykor Makovecz Imre, Kovács Flórián és Fekete György közösségépítő pályájuk csúcán. Az ima minden Boldogasszony-ünnepen értük is szól.

Boldogasszony-kápolna
Zalaegerszeg, Gébari-tó, HRSZ.: 0737/80
2005-2009-2019

Tervező: Makovecz Imre †
Generáltervező: MAKONA Kft.
Építész vezető tervező: Szenté-Vargáné Gerencsér Judit
Építész munkatárs: Bálint Tamás, Pétery Tamás, Rüll Tamás
Tervezői művezető: Fülöp Tibor
Belsőépítész tervező: Mezei Gábor
Tartószerkezeti tervező: Donáczai Péter, Bakó Krisztina (POND Mérnöki Iroda)
Táj- és kertépítészeti tervező: Buella Mónika (TájRajz Bt.)
Elektromos tervező: Sándor Dávid (SDesign Electric Kft.)
Tűzvédelmi szakértő: Horváth Lajos
Tűztöltővízvezető-tervező: Sáfár Árpád (Vízrajzoló Mérnökiroda)
Akadálymentes tervező: Ruttkay-Miklós Ágota
Műszaki ellenőr: Soós Zoltán (ZALABER Vállalkozási Kft.)
Felajánlók: prof. emeritus Fekete György †, Dóra János †, Horváth Tihamér, Kovács Dezső
Generálkivitelező: Homeland Kft.
Kivitelezésben közreműködő önkéntesek: Biborfa Kft., Reneszánsz Kft., Városgazdálkodás Kft., Baráth Lajos, Zalaegerszegi Diákönkormányzat, Andrásida és Neszele civil közösségei
Alapterület: 67,5 m² nettó belső + 100 m² előlépcső és környezet
Bekerülési költség: br. 105 000 000 Ft

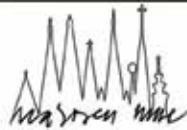
A hosszas eseménysor rövid összefoglalása a tervező szavaival élve:

„A magamfajtának a templomtervezés ünnep. Templomot tervezni azt jelenti, hogy előttem összegyűlnek a valaha is látott templomok, a remete-kerti kápolnától a kolozsvári templomig. De idejönnek Darvas-Kozma József, Németh Lőrinc, Józsa Márton és a többi templomépítő pap. Előttem van a helyszín, az építési hely sugárzása, a fák, a falu, a város Vargyastól Kolozsváron át Pethőhenyéig és tovább, mindazok a helyek, ahol végigéltem Isten házának a megépítését.”

Fülöp Tibor

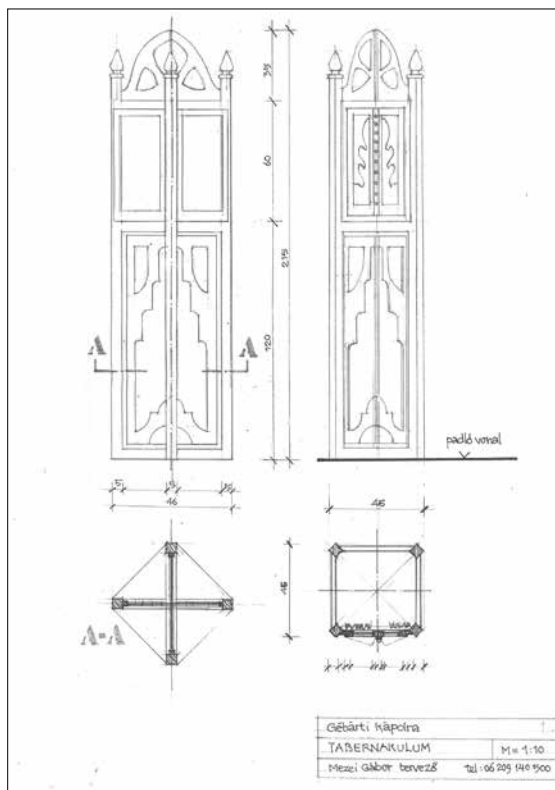

Zalaegerszeg, Gébari-tó
Boldogasszony Kápolna
2009-2016

Zalaegerszeg, Gébari-tó
Boldogasszony Kápolna
2005-2009-2019

Találkozás Istennel

Nincs még egy olyan építészeti feladat, amely annyit változott volna az elmúlt századokban, mint a templomépítéset. A régi korok építői alapvetően a hagyomány, az örökség fontosságából indultak ki és a történeti stílusokat követték. A kortárs építéset a funkcionalitásra, a tiszta belső terekre és formákra törekszik. Különösen igaz ez a protestáns templomépítészetre, ahol alapvető értékek a letisztultság, a puritán egyszerűség, a racionalitás és egyfajta nyitottság. Hiszen az evangélikus templom nemcsak szakrális, liturgikus tér, hanem olyan középület is, ahol nemcsak a templomtér fontos, hanem azok a közösségi terek is, ahol a különböző gyülekezeti alkalmakat, szeretetvendégségeket, gyerek-bibliaórákat, presbiteri üléseket tartják. Az építész feladata, hogy képes legyen olyan belső teret kialakítani, amely mindezeket kiszolgálja, és eközben felfelé irányítja, felfelé vonzza az ember lelkét. Ahol megérezzük azt a teremtő erőt, amely valamennyiünket világra hozott, azt az erőt, amely lehetővé teszi, hogy Krisztus szeretetében tevékenykedve éljünk.

Nem véletlen tehát, hogy a legmélyebb érzéseket kiváltó feladat, ha saját egyháza részére tervezhet valaki szakrális épületet. Így volt ez számomra is, amikor a pestszentimrei evangélikus gyülekezet felkérésére a kastélydombi Luther-kápolnát terveztem. Természetesen nem ez volt az első egyházi munkám, hiszen mint

a magyarországi evangélikus egyház tagja és az építési bizottságának alelnöke már korábban is felkértek több gyülekezeti és országos feladatra. Egyik legelső tervezési munkám eredményeként valósult meg volt általános iskolám átalakításával a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ és a szomszédságában álló evangélikus templom tornyának építése. Ezt követte egy fiatal lelkész barátom felkérésére a porrogi evangélikus templom és az ezredforduló idején megépült Evangélikus Hittudományi Egyetem új kollégiumépülete. Egyik legjelentősebb egyházi munkám a Sarepta Budai Szeretetotthon, de nagyon közel áll a szívemhez a kis mátyásföldi evangélikus templom új tornyának építése is. Hála Istennek, jelenleg is több egyházi munkán dolgozunk, többek között a napokban raktuk le a piliscsabai evangélikus templom alapkövét.

A Pesti Egyházmegyében az elmúlt 50 évben nem épült új evangélikus templom. Budapesten is csak a budai oldalon, így közel fél évszázados türelemmel 2017-ig, a reformáció 500. évfordulójáig kellett várni, hogy új kápolna és gyülekezeti közösségi ház épülhessen Pesten. A pestszentimrei evangélikus templom építési területe a XVIII. kerületében a Nemes utca és az István utca kereszteződésében helyezkedik el. A Nemes utca a 20. században épült református és katolikus templommal Pestszentimre főutcája. A Budapest környéki, ma már a fővároshoz tartozó falvak kísértetiesen emlékeztetnek egymásra, nehéz megállapítani, hogy az ember Rákosszentmihályon vagy épp Pestlőrincen hajt keresztül. A hosszan és egyenesen a semmibe tartó helyi főút mellett a hatvanas évek kockaházai váltakoznak a mai vegyes karakterű családi házakkal. A lakóépületekben kialakított vállalkozások sorát időként megtöri egy-egy kisebb zöldfelület, mely a nagy egyházak templomait veszik körül, és a katolikus és református templom tornyai tagolják szakaszokra az utcaképet. Pestszentimrén az evangélikus templom tornya eddig hiányzott a sorból. A névadó Kastélydombon valaha tényleg kastély állt, de a Lövy család szerény, oszlopos kúriáját már rég elsodorta az idő, és már az 1930-as években elbontották. A környező síkságból egykor enyhén kiemelkedő magaslatot ugyancsak legyalulta az elmúlt száz év tereprendezése, így ma a Kastélydomb is csupán egy széles, kopár és elhagyott park, melynek közepén egy „univázas” iskola és egy nemrég megépült szabadidőközpont helyezkedik el.

Az alig kétszáz tagot számláló gyülekezet az új templom megépülése előtt a helyi református templomban tartotta az istentiszteleteket, a bibliaórák pedig egy magánlakásban zajlottak. Az evangélikusok az 1930-as években kaptak ugyan templomépítésre alkalmas telket az akkoriban önálló községtől, de a tervet elsodorta a háború, az ingatlant rég eladták, így teljesen új helyszín után kellett nézni. A gyülekezet vezetői legalább nyolc-tíz ingatlant megnéztek, a jelöltek között még megüresedett kocsmák is akadtak, míg 2015-ben azért esett a választás erre a saroktelekre, mert látszott, hogy a rajta álló Kádár-kockaház alkalmas lelkészlaknak, az iskola szomszédsága pedig megkönnyíti a hittanórák és a gyermekprogramok megszervezését. Az egyházi és kerületi támogatással, valamint saját forrás hozzáadásával megvásárolt és beépíthető tartalékkal rendelkező saroktelek akkoriban sűrű bozóttal volt körülvéve. A beépítés a helyszín adottságai és az evangélikus templomépítéset hagyományai együtt határozták meg.

A pestszentlőrinci evangélikus kápolna nem pazarló, különleges formájával, érdektelen, felesleges díszítésével vonja magára a figyelmet, hanem a liturgikus funkció egyszerű építészeti megformálásával. A külvárosi környezetben szokatlan építészeti

minőséget megjelenítő épület a hazai protestáns templom-építészet alapvető értékeire támaszkodik. Hely, ahol az ember legmélyebb önmagát ismerheti meg, kapcsolatba léphet Istennel, embertársaival, és a művészet segítségével harmóniába kerülhet a körülötte lévő világgal.

A forgalmas főút mellett fekvő saroktelek közel téglalap alakú, 24x35 méteres befoglaló méretű, amelyre több elképzelés, hossz- és megfontolások eredményeképp került kialakításra az evangélikus kápolna és lelkészlakás. Maga a tervezett új templom meghatározó tömbje a telek északnyugati részén kapott helyet, az előírások szerinti 3 méteres oldalkerttel, lezárva a szomszédos ingatlan felőli belátást. A meglévő sátorotetős parókiaépület felé egy alacsonyabb, földszintes épületszárny vezet – az előírások szerint a meglévő épülethől 60 cm-t eltartva –, mégis vizuálisan összekötve a meglévő épületet a tervezett új közösségi házzal. Az összekötő részben kapott helyet a gyülekezeti terem a hozzájuk tartozó kiszolgálóhelyiségekkel, a kápolnatér irányába történő összenyitási lehetőséggel. Az így kialakult, a szomszédos telkek irányában zárt beépítés egy kis udvart vesz körül, amit a két utca irányában egy látszóbeton-felületű kolonádpillérsor határol, a sarkon kiemelkedő hangsúlyos vertikális harangtoronnyal. A kerítés vasbeton keretszerkezetében teljes magasságban sötétszürke acél pálcasor határolja a templomkertet. A gyülekezeti terem és a kápolna tér is közvetlen kertkapcsolattal rendelkezik. Az udvarrészben térköburkolattal, részben füves zöldterületként kialakított felülete jó idő esetén további lehetőséget teremt a gyülekezi alkalmak megrendezésére, és alkalmat ad az istentiszteletek előtti-utáni beszélgetésekre, arra, hogy a templomból ne azonnal az utcára lépünk. Ebből az intim közösségi térből érezhetünk az istentisztelet helyszínére, a templomba. A templomtér hagyományos technológiával épült, lemezalapon álló öntött falas rendszerű egy légterű épület, a karzat felőli részen közbenső vasbeton födémmel tagolva. Tetőszerkezete ferde monolit vasbeton födém, korcolt fémlemezfedéssel. A külső megjelenésében tiszta, tömegformálásában homogén épületet szerelt szálcementburkolat borítja, kváderes kiosztással. A ragasztott fatartókból kialakított, kiugró keretállításba elhelyezett főbejárat két szint magas, fa nyílászáró, hőszigetelő üvegezéssel. Előttük a karzatszínt 5/15 cm keresztmetszetű, állított pallókból és acél kötőprofilokból lamellázat készült. Ez jelenik meg a kerítésbe integrált harangláb felépítményén is.

A főhajó tömbje egyszerű, világos szerkesztésű, az ún. „csűr-templomok” hagyományait követi, melyeket a türelmi rendelet alatti időben építettek az evangélikusok, az akkori előírásoknak megfelelően torony nélkül, általában faszervezetből. Ez teszi lehetővé, hogy első pillanatban átélhető a tér liturgikus szerepe. Ide belépve átérezhetjük, hogy megérkeztünk egy nagyobb erő közelébe; felülemelkedhetünk a mindennapi életünkön, közelebb kerülhetünk az Úristenhez.

Az épületegyüttes külső megjelenésében, tiszta tömegformálásával, homogén homlokzatával két lábbal áll a földön, de mégis az ég felé törekszik. Olyan erők jelennek meg benne, amik mindenkit magukkal ragadnak. Amikor egyszerre érezzük földi létünk hétköznapiiban az imádság erejét és a közösség transzcendens élményét. Mikor a szavak lábujjhegyre állnak, és az Isten beszélni kezd velünk. Szavakat keres, hogy igévé váljon, köveket keres, hogy templom épüljön.

Krizsán András DLA
Ybl-díjas építész

A mennyország kapujában

„E hely nem egyéb, mint Istennek háza és a mennyországnak kapuja (1 Mózes 28,17)” – olvashatja a figyelmes érkező a Kossuth utcai református templom gótikusan ívelt bejárata fölött. A templomépítő református közösség szükségesnek tartotta, hogy azt, amiről a templom épülete beszél, azt, amiért épült, megfogalmazza is tudtul adja egy szentírásbeli idézettel.

Miért épül egy templom? Mert a régi – kényszerűségből – minden dísz és torony nélkül épült öreg templom már nagyon leromlott állapotba került? Vagy azért, mert a győri reformátusság a 450 éves múltjában sosem adta föl, hogy Istenhez és a küldetéséhez méltó templomot építsen a viharos, sok szenvedéssel teli évszázadok után immár hetedik alkalommal? Vagy azért, mert egy közösség nem élhet olyan találkozási hely nélkül, ahol imádkozni, igét hallgatni, Istent magasztalni lehet? Mindhárom ok eleve nem ott volt a győri reformátusok szívében, lelkében. Ezt erősíti meg, hogy a templom 1905–1906-ban bő egy év alatt épült fel! Mekkora hitről, elszántságról, összefogásról és áldozatvállalásról beszél mindez!

Az sem véletlen, hogy ez a templom épült fel. Valahogy közel került az akkori presbitérium lelkivilágához az az elképzelés, amelyet Csányi Károly fogalmazott meg: az új templom az azóta lebontott brassói református templom mintájára épüljön fel. Így is történt.

Maga a templom épületként is gazdag üzenetet hordoz. Elsősorban a teológiai megalapozottságú építészet és a művészet-történet érti ezt a nyelvet igazán. Itt minden Istenre mutat:

a gótika felfelé törekvő formavilága, a speciális funkciójú szentély, az apszis, ahol az úrasztala kapott helyet. A Szentírás, amely az úrasztalán van, kifejezi azt, hogy a középpont Isten, és a kijelentése, a Biblia áll. Az apszis fala mentén körbefutó padosor is üzen: az Úr körül vagyunk, mint mai tanítványai. Az Istenre figyelmet segíti elő a klasszikus, előre néző padosorelhelyezés is, amely a szószék felé néz.

Aki itt belép, érzi a letisztult formákban, a fehér falak és a faragott fa egyszerűségében a reformáció puritán lelkiségét, és az Istenre figyelés őszinte vágyát. Maga a hely egyfajta Isten-képet is mutat. Isten hatalmas, tiszta, itt az igen igen, a nem nem. Mint Mózes az égő csipkebokornál: lecsatolt sarukkal állhatunk meg Isten előtt!

Viszont az építészet nem tud mindent elmondani. Ezért döntöttek úgy eleink, hogy az ige, Isten kijelentése tegye egyértelművé a templom üzenetét. Az apszis boltívének felső peremére jól láthatóan nagy betűkkel írták fel Jézus hívó szavait: Jöjjetek énhozzám mindnyájan!

A templomba lépve az első lépésünket még a kapu fölött olvasott kijelentés vezeti: itt Istenhez kerülhetünk közel! Ahogy közeledünk a szentélyhez: egyre hangosabban halljuk, látjuk, értjük: itt bennünket Jézus hív és vár! Megérint Isten bennünket kereső szeretete!

Összefonódik a hit, az építészet és Isten kijelentése: ez a három együtt vezet el bennünket oda, hogy nemcsak egyszerűen belépünk egy épített térbe, hanem megvalósul az, amiért a templom épült: az Istennel való személyes, boldog, életet meghatározó találkozás!

Úgy tűnik, nemcsak az építész tervez és gondolkodik, hanem Isten is tervez egy templommal valamit, valami óriásit: megéreztetni a nem láthatót, tovább vezetni a tekintetet a magától értetődőnél, megszólítani a gyakran csüggedten, gondok, terhek, szenvedések alatt roskadozó embereket!

Miért van a templomunk? Nemcsak a közösség együttlétének a helyszíne. Segít megérteni, hogy miért vagyunk a világban, megérezni, hogy nem vagyunk egyedül, hogy Valaki (nagy V-vel) kezébe veszi az életünket, és újjá formálja azt!

Ezt a gyönyörű örökséget igyekszünk továbbvinni templomunk használatának különféle módjaiban is.

Az alap az istentisztelet, amelyeken különböző megfogalmazásban történhet meg ugyanaz a csoda: az Istennel való személyes találkozás, az Isten általi megszólítottság megtapasztalása: akár a hagyományos istentiszteleti rendben orgonával, akár modern hangszerekkel és dicséretekkel gyermekek és gyülekezeti tagok bevonásával történjen.

Templomunk az istentiszteleteken, keresztelezőn, esküvőkön kívül más természetű alkalomnak is helyet ad. Húsvét előtt például csokitojást kereső gyermekek örömeivel telik meg, akik szabadon bejárhatják a templomunk eldugottabb zugait is.

Alkalmanként egy-egy iskola karácsonyi műsora is itt hangzik el. Mindezek mellett a templomunk számos koncert helyszíne is a klasszikus zenétől az Őt Templom Fesztivál modern stílusú koncertjeiig.

Ez utóbbi esetben sem csak egy jó akusztikájú, impozáns előadótérrel van szó. Ezt érzik azok is, akik itt fellépnek. Érzik, amikor egy-egy szövegkönyvön változtatnak a hely miatt: hiszen itt Isten

előtt történik minden. Érzik és küzdenek az érzéseik szavakba öntésével. Sokan mondták: itt valami több van! Ez valahogy itt egészen más. Ez így is igaz! A más nemcsak az építéset, hanem az, Aki (nagy A betűvel írva) még itt van! Így lehet egészen más élmény – például egy Kiscsillag-, vagy egy 30Y-koncert, mind a fellépőknek, mind a hallgatóknak! Az érkezők látják Jézus hívását: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan”, hallhatnak a koncertek elején egy néhány gondolatot arról, aki túlmutat a zenén, és titokzatosan jelenlévő. Átélik a zenén, az élményen túl: Isten keresése, jelenléte átszövi az életünket. Ahogy a zoltárok könyve is mutatja: minden élethelyzetben létezik imádság: Isten minden helyzetben megszólítható! A legnagyobb kérdéseinkre, az életünk alapkérdéseire is ő adja meg a választ! Egy koncert válhat így is találkozássá. Megsejtjük: itt Isten előtt vagyunk, és talán rá is döbbenünk: mindig előtte van az életünk!

Hat ránk egy épület, a régiek hite, az Isten bennünket megszólító szava. Megtörténik az, amiért a templom épült: a mennyország kapujában vagyunk!

Hogy lehet így megtervezni egy épületet? Ez nagy titok! A választ akkor találjuk meg, ha megértjük: valójában Isten tervez velünk! Az ő terve pedig az élet, az élet vele, és az élő közösség egymással. Ez az Isten országa, amelynek – reménység szerint – nem maradunk a kapuján kívül egy szép épületet csodálva. Vezessen át ezen a kapun bennünket Jézus hívása és a református templomunk üzenete!

*Wagner Tamás
református lelkész, Győr*

Római katolikus templom – Újrónafő

„Az újrónafői templom belül is spártaian egyszerű. A padló égetett kerámia, a téglafelületek fehérre vannak festve, a mennyezet fából készült. A magasan elhelyezett ablakok nem csak a napfényt engedik be a térbe, hanem olyan bazilikászerű légkört teremtenek, mely atmoszférájával dacol az épület kis méreteivel. Nincs jobb módja a szerény anyagokkal való építkezésnek. A CZITA bebizonyította, hogy a víz borrá változhat.”

(Roman Catholic Church, Újrónafő – BRICK 2016, Callway Verlag, München 2016.)

A 850 lakosú Újrónafő a megye egyik legfiatalabb települése. A lakosság összetételét sokáig az 1940-es évek elején betelepített hajdúböszörményi reformátusok határozták meg, ezért a falunak nem volt katolikus temploma. A mára 260 fős katolikus közösségben az ezredforduló táján fogalmazódott meg a saját templom igénye. Több tervváltozat után 2006-ban rakták le a – jelenleginél nagyobb – templom alapkövét, azonban az építkezés az alapozás elkészülte után anyagi okok miatt abba maradt. 2011-ben a megrendelő egyházközség a püspökség támogatásával a katolikus közösség méretéhez jobban alkalmazkodó, kisebb alapterületű, gazdaságosabb kistemplom építéséről döntött.

A hatvan ülőhelyet biztosító templomtér egyhajós, hagyományos elrendezésű, egy lépcsőfokkal kiemelt szentélyrészsel, a szemmagasság fölött elhelyezett ablaksorokkal. A templom egyszerű, magastetős tömegéhez északnyugati oldalon csatlakozik az alacsonyabb, félnyeregvetésű sekrestyeszárnny. Az építészeti formálás alapvető törekvése a funkció egyértelmű megjelenítése mellett a környezet léptékéhez való illeszkedés és a harmonikus arányok kialakítása volt. A belső tér értelmezésében kiemelt szerep jut az időben változó természetes fényviszonyoknak.

A templom meghatározó szerkezete az 50 cm vastag monolit, kívül-belül nyerstégla-falazat. A téglafelületek fehér színű, bőrszerű festése kirajzolja a téglasztruktúráját és a kézzel készített falazat esetlegességeit. A homogén anyaghasználat, a külső és belső felületek azonos kezelése, valamint a szintén téglából épített oltár és ambó szorosan kötődnek a rendeltetés által meghatározott jelentésrétegekhez.

Czigány Tamás

Megbízó: Római Katolikus Egyházközség, Újronafő

Építész tervezők: Czigány Tamás
Cseh András, Nagy András
CZITA Építész Iroda Kft.

Alapterület: 100 m²

Megvalósulás: 2014

Templom és építőművészet – egy nyugdíjas püspök szemével

Két olyan élmény, napi hír indított el gondolatokat bennem, amelyeket szeretnék megosztani másokkal.

Az egyik fájó hír, amely az utóbbi évtizedekben Nyugat-Európa néhány országából folyamatosan „beszivárgott”, hogy templomokat eladnak, új funkciót keresnek számukra. Jobb esetben kulturális célra (múzeum, könyvtár, hangversenyerem) hasznosítják őket, rosszabb esetben másra. Mindenképpen felvet kérdéseket.

A másik hír, amely megdöbbentette a világot, az a Notre Dame tüzesete. Itt is felmerültek kérdések. Már egy kicsit a francia forradalom eseményei is felborzolták a kedélyeket, de azóta is elgondolkodtató ennek a csodálatos épületnek a ténye. Építőművészeti csoda, Párizs egyik szimbóluma vagy az európai kereszténység jelképe? Látványosság csupán, vagy liturgikus tér (is)?

A templomépítés végigkíséri az emberiség történetét. Egyiptom, Téba, mexikói azték templomok, indiai pagodák, Athén, Róma, a jeruzsálemi zsidó templom, a középkori keresztény székesegyházak, Hagia Sophia, Kék Mecset, Szikla Mecset, Szent Péter Bazilika, milánói dóm, Esztergom...

A vallási indíték egyértelmű. Istennek, a Teremtőnek valami nagyszerűt építeni. Dávid és Nátán próféta beszélgetése egy érdekes megközelítése ennek az örök emberi szándéknak. „Te akarsz nekem házat építeni?” (Sámuel második könyve 7, 1-17) Végül Isten mégis elfogadja Salamon templomát. Természetesen marad a jogos kérdés, hogy kinek van szüksége a templomra? Istennek vagy a hívő embernek?

Nagy Konstantin után a nagy kísértése és egyben csapdája is volt a keresztényeknek, hogy mos már kijöhettek a föld alól a katakombákból, és „megmutathatták” magukat. Beköltöztek a római Pantheonba és kezdtek keresztény templomokat építeni. A templomépítés buzgalma furcsa ellentmondáshoz vezetett. Már Assisi Szent Ferencnél is dilemmaként találkozunk az isteni felszólítással: „Menj és javítsd meg omladozó házat!” Ferenc lassan megérti, hogy erkölcsi-lelki templomot kell újjáépítenie. Luther Mártonnál viszont még élesebben jön elő a Szent Péter Bazilika építésénél a „búcsúcédulák” ügye. Valami nem volt rendben. Elindult a reformáció folyamata.

A keresztény templomépítés minden történelmi korban tükrözte a kor ízlését, gondolkodását és természetesen a vallási felfogást, a hívő ember világlátásának hangsúlyait. Az építőművészek Michelangelón át Makovecz Imréig és Le Corbusier templomáig vagy Gaudi Sagrada Familia templomáig mindig kihívásként élték meg a felkérést. Ha az építész maga is hívő ember volt, akkor talán jobban sikerült az összhang a vallási céllal, ha nem, akkor kevésbé. A két oldal kapcsolata számtalan variációra adott alkalmat.

A „l'art pour l'art” szélsőségétől az igénytelen, ízléstelen épületekig széles a spektrum. Úgy gondolom, hogy az építkezések hátterében mindig ott bujkált az a ki nem mondott kettős cél, hogy a „szakrális tér” szolgálja az Úristennel való találkozást, de a szeretetközösség „épülését” is. Nem a Teremtőnek van szüksége templomra, hogy találkozhasson az emberrel, hanem az embernek van szüksége egy „szent helyre”, hogy felemelkedhessen Istenhez.

Az elmúlt évtizedek sokféleképpen megpróbálták bennünket. A templomrombolástól (a Dózsa György úton a Regnum Marianum templom felrobbantása) a lakótelepi lakáskápolnáig és az utóbbi évtizedek új templomain át hosszú volt az út a Kulturális Örökség Minisztériumának átfogó templomtatarozási programjáig. Püspöki szolgálatom idején többször szembesültem azzal a ténnyel, hogy az ötvenes évek idején létesült településeknek nincs temploma. Petőfi verssora ezekre nem illik: „látni távol kis falucska tornyát”. Így épült új templom a Váci Egyházmegyében például Martfűn, Tiszajenőn, Táborfalván.

A világ nagyot változott. Európa szekularizációs folyamatot él át. A turizmus egyik vonzereje a városképek nagyszerűsége, a műemlékek látványa. Minden kormány érdeke, hogy rendben legyenek a művészi alkotások, közöttük természetesen a templomok. Tiszteletre méltó, hogy nálunk is óriási anyagi áldozatot hoz a kormányzat a templomaink felújítására. Ugyanakkor pedig tapasztaljuk a vallási közösségek eltűnését. A templomaink lassan kiürülnek. „Látogatóközpontokká” alakul sok templomunk. Nyilván próbáljuk menteni a helyzetet azzal, hogy mi magunk is kulturális rendezvényeknek adunk teret. Csodálatos hangversenyek részesei lehettünk a Mátyás-templomban vagy éppen a váci székesegyházban.

A vallási közösségek oldaláról nézve egyre gyakrabban fogalmaznak meg olyan gondolatot is, hogy a korábbi évszázadokból

megőrkölt templomaink nem segítenek az Úristennel való elmélyültebb találkozásban, de a hívó közösségeink mindennapi életében sem. A hideg, rideg falak, a csúcsíves boltozatok, a túldíszített oltárok, freskók lenyűgöznek talán, de nem adnak „otthont”. Mindkét értelemben „rideg-hidegek”.

A reformáció érdekes próbálkozáspéldát adott erre. A puritanizmus el akarta tüntetni a reneszánsz pompát. Nyilván ennek is voltak rémisztő túlzásai. Valamit azonban jelzett, hogy az összhang megbomlott.

A belső liturgikus templomterei átalakulása szépen mutatja ezt az egyensúlykereső törekvést. A református templomokból kivetették a szentély falához épített oltárt, helyette az „Úr asztala” jelent meg. Az evangélikus templomokban ugyan megmaradt az oltár a szentély falához építve, de tabernákulum nélkül. A katolikus templomokban a II. Vatikáni Zsinat nyomán ismét megjelentek a „szembemiséző” oltárok, ugyanakkor a régi templomok díszes oltárszentségházai is megmaradtak, gyakran eléggé suta együttesben. Az újabb templomainkban már a „tabernákulum” és az oltár harmonikus térben van elhelyezve. Az eucharisztikus kongresszusra készülve érdekes konferencia-beszédeket hallhattunk. Többek között elgondolkodtató volt folyamatában végigkísérni az eucharisztia ünneplésének és őrzésének módozatait. A pantheonszerű, sokoltáros barokk templomok „szinkronmiséz” gyakorlatát és a túldíszített tabernákulumok „térnyerését” a központi oltár rovására.

Keressük a jó megoldást! Az egyik példa, ahol a nagyobb templomtér többfunkciós. Ez azt jelenti, hogy nagyobb lélekszámú közösségnél az ünnepi liturgiát is szolgálja, de alkalmas kulturális események befogadására is (hangverseny, tudományos előadás, konferencia, misztériumjáték). Mellette egy kisebb helyiségben van elhelyezve az eucharisztia őrzésének helye (tabernákulum) csendes elmélyült imádság lehetőségével. Egy nagyon szép példája ennek Veresegyházon az új Szentlélek-templom.

Amikor ma templomot tervezünk, már természetesnek vesszük, hogy a „szakrális tér” is fűthető legyen, hogy korszerű, energiatakarékos fényforrásokat alkalmazzunk. Azt is természetesnek tartjuk, hogy legyen előtér, ruhatár, gyermekmegőrző, egyéb kiszolgálóhelyiségek. A beltéri magasság is a gazdaságos „üzemeltetéshez” igazodik. A hangosítás, a kivetítő alkalmazása éppúgy követelmény, mint a közvetítés biztosítása vagy a parkolóhelyek.

Ugyanakkor a városképpel harmonizálva a templomaink külső megjelenése is változott. Valóban nagy kihívás az építőművészek számára, hogy megtalálják a helyes arányokat. Érdekes vita lehet a torony kérdése. Megszoktuk, hogy a templomnak legyen tornya. „Ennek lenni kell.” No meg a harang! Az ötvenes-hatvanas években erre nem kaphattunk engedélyt. Most viszont ez a kérdés is feltehető, hogy legyen-e egyáltalán torony, tényleg kell harang? Ezek a „tartozékok” biztosítják a „keresztény kultúrát” Európában? Az orgonáról már nem is merek említést tenni.

Amikor a templomokról gondolkodunk, „ítéletet” mondunk róluk, nem lehet kiiktatni az érzelmi tényezőt. Életutunk során kapcsolatba kerülünk egy-egy templommal, függetlenül attól, hogy művészileg vagy társadalmi-történelmi szerepét tekintve „jelentősnek” vagy „értékesnek” ismeri-e őket a művészvilág vagy a vallási közösség. Számomra a Thököly úti Domonkos-templom azért kedves, mert ott kereszteltek, a Bakáts téri

templom azért, mert ott voltam elsőáldozó és a zebegényi Kós Károly által tervezett templom pedig azért, mert ott volt az első szentmisém 55 évvel ezelőtt.

Természetesen a váci székesegyház azért kedves, mert püspöki szolgálatom központja volt.

Ahogy a mögöttünk lévő évszázadokban a hit, a vallás inspirálta a művészetet, úgy a jelen világunkban szeretnénk hinni, hogy a művészet újra inspirálni tudja a transzcendencia iránti fogékonyságot, a hitet. A feladat adva van! Érdekes eljátszani a gondolattal, hogy az utánunk következő évtizedek (századok?) fognak-e templomot építeni? Ha igen, milyet? Reménykedem.

*Dr. Beer Miklós
magyar római katolikus pap, író,
a Váci Egyházmegye nyugalmazott püspöke*

A fotókon a veresegyházi Szentlélek-templom látható.

Tervező: Nagy László (Arche-Accord)

Fotó: Nagy László (Arche-Accord) / Schin Juli

A váci ravatalozó

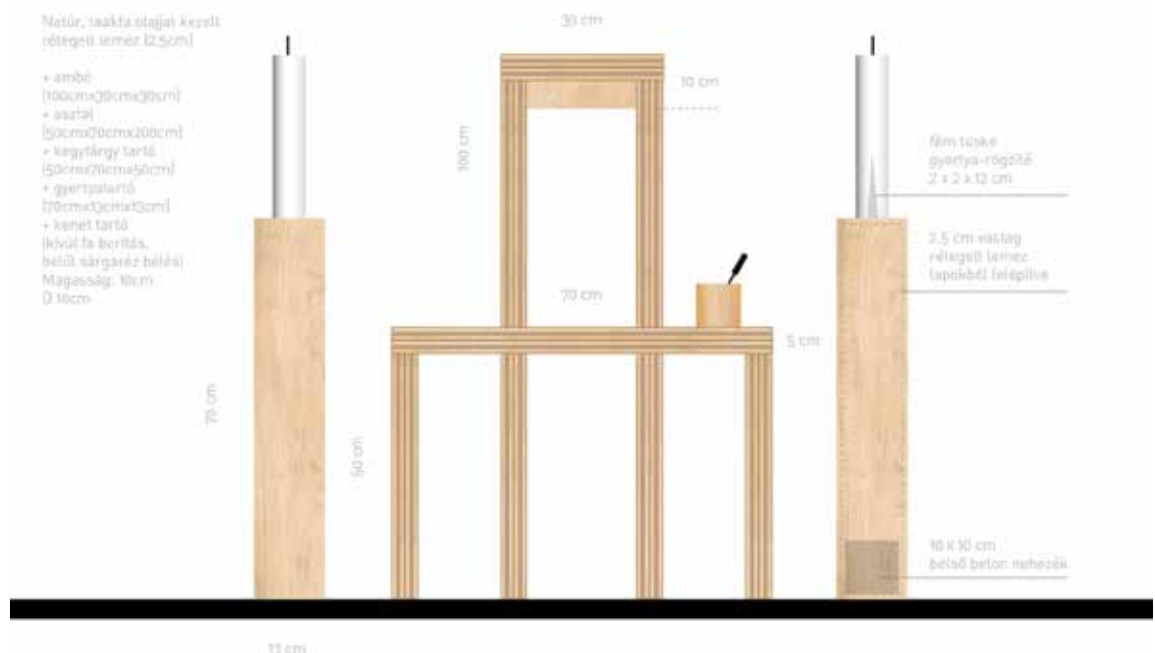
Dizájnkonceptió

A ravatalozó egy templomhoz hasonlatosan kiemelt jelentőségű transzcendens tér. Az ember földi útjának utolsó helyszíne, a túlvilági létbe, az ismeretlenbe való átlépés kapuja. Ez a téma dizájn szempontból is komolyságot igényel, a hétköznapiok szétszórt nyugtalanságát ellensúlyozó rendet és letisztultságot! Egy összetett templomi funkcióhoz képest itt jóval specifikusabb programnak kell tudni megfelelni. Itt nincs helye mellébeszélésnek, fölösleges építészeti sallangoknak, öncélú részleteknek. A tér minden egyes eleme arra hivatott, hogy ennek az elvárásnak a kellő alázattal megfeleljen. Ugyanakkor határozott gesztusokkal, erős jelként megmaradjon az emlékezetünkben, mintegy vizuális katekézis formájában

segítve mindazokat akik belépnek e térbe, hogy jobban megértsék, hogy elgondolkodjanak, hogy ne csak testben, de lélekben is részesei legyenek annak a transzcendens eseménynek, melynek főszereplője maga az elhunyt. És ami a lényeg, hogy a reményt erősítse a hozzátartozókban, hogy a halál nem a végső állomás, bár testünk halandó, de a lelkünk tovább folytatja útját és találkozik a Teremtővel. Mindannyian erre a találkozásra készülünk, akár tudunk róla, akár nem. Éppen ezért a dizájnkonceptió a kereszténység gyökereihez visszanyúlva az „út” és az „átlényegülés” jelentőségére fókuszál.

Ezt az üzenetet sugallja a tér központi motívuma, az épület szimmetriatengelyében végighúzódnó LED-világítású „fény-tengely”, mely a bejáratról indítva a padlón végigfut, kettészeli a teret, majd az apszis közepén elhelyezkedő oltáron kereszt alakban kiteljesedve folytatódik, végül a mennyezetet is két részre osztva, visszatér a bejáratához. Az ember életútja jelenik meg ebben a szimbólumban. A fény-sáv egy síkot határoz meg, egy új dimenzió kapuját az elhunyt számára. Amikor a térben a LED-fény kigyullad, jelképesen ez a kapu kirajzolódik, láthatóvá válik. Ennek a kulcsa a fénykereszt, mely az arannyal festett apszis középtengelyében helyezkedik el.

A katolikus egyház alaptanítása szerint a halál nem valaminek a vége, hanem egy új létforma kezdete az ember számára. Átlépés az örök életbe. Erre az átkelésre hívja fel a figyelmet az asztal, amire a koporsót helyezik, és az ambó, amin a Bibliát találjuk. Mindkét bútorelem átveli a fény-sávot, jelképesen összeköti a két szférát – hidat alkot evilág és a túlvilág – a terem két téréle között. A fehér és az aranyszínek harmóniája tisztaságot és emelkedettséget sugároz. Ezt koronázza meg az eget szimbolizáló álmennyezet, mely a terem általános megvilágítását biztosítja. Nem fut ki az oldalfalakig, hanem a falaktól 40 cm eltartással lebeg a térben. Ezt a lebegő érzetet

a teljes kerülete mentén folyamatos szórt fényt adó rejtett világítás erősíti.

A falak monoton fehér felületét az ajtófélfá magasságában körbefutó „mi atyánk” szövege töri meg aranszínű betűivel és segít megteremteni/felvenni/elmélyíteni a kapcsolatot Isten és ember között.

Az egyedi tervezésű székek önmagukban is fontos jelentéshordozók és a tér karakterét erőteljesen meghatározó elemek. Stílusukban az egyszerűség, a letisztult, minimalista formák dominálnak. A derékszögekből építkező falapok kompozíciója lebegni látszik a térben, amit a háromlábú szék elvén az ülőfelület közepén végighúzódnó lap stabilizál. Bauhaus-szellemben (a szerkezet a látvány fontos része) a kereszt – mint motívum – a teherhordó lábazatból organikusan kiemelkedve a háttámlán intarzia formájában visszafogottan, de jól látható módon megjelenik. Az anyaga, mint az összes többi bútorelemnek is, natúr színű, tömbösített juhar. A grafikai elemek visszafogottan jelentkeznek a térben, egyedül a Biblia egyedileg készített borítóján, az ajtókon és a képek alatt logó formájában látható.

Grafikai koncepció

Az egyházmegye logója egy országalmát formáló betűkompozíció, mely VÁC betűelemeinek egybeépítéséből született. Az országalma mint alapgondolat az egyházmegye nagyobb térséget egybefoglaló szervezeti egységére utal. Az „Á” betűn az ékezet egy keresztet formáz, ezzel egyértelművé téve a keresztény identitást, valamint visszautal az országalma megjelenésére is. A logó pecsétszerű megformálása, határozott sík vonalai ellenére, optikailag mégis téri forma hatását kelti. A jel és az arculat tervezésekor fontos szempont volt az egyszerűség, a puritánság, a közérthetőség, a karakteres megjelenés és a fekete, illetve fehér színben való alkalmaz-

hatóság. Ez utóbbi mind a költséghatékony sokszorosítás, mind pedig a közvetített értékek szempontjából kiemelten nagy hangsúlyt kapott. Az arculat egésze „a kevesebb több” gondolatot és a letisztult egyszerűséget sugallja, ugyanakkor mindezt bizonyos elemeken progresszív tipográfiával egészíti ki. Ilyen a Biblia borítóján látható grafika, illetve a ravatalozó egyedi metszésű tipográfiája. Itt az egyes betűk az olvashatóság határáig vannak leegyszerűsítve – szinte csak absztrakt elemek sora, mintha rovásjelek volnának – emlékeztetnek az ősi magyar rovásírásra. Ez jelképes utalás egy bibliai idézetre, miszerint: „Mert töredékes a megismerésünk, és töredékes a profétálásunk, amikor pedig eljön majd a tökéletes, a töredékes véget fog érni.” (1 Kor. 13/9–11)

Az építészet és a dizájn szerepe a szakrális építészetben

Korunkban a médiákon keresztül előbb találkozunk egy szakrális térrel, mint a valóságban. Sok esetben eleve csak virtuálisan láthatjuk az interneten, legyen az a világ bármely pontján. Bejárhatjuk a tereit, nézhetünk róla fotókat, videókat, leírásokat. Ez új nézőpontokat hoz az építészetbe. A dizájn már nem csak a külső és a belső megtervezésére korlátozódik, hanem számolni kell az épület különböző arcaival, megjelenési formáival, így a grafika, a fotó és további kortárs társ-művészeti ágak is képbe kerülhetnek (land art, hang, fény, videó, kinetikus vagy akár illatinstallációk a komplexebb élmény érdekében). Ezek közül talán a grafika a legmeghatározóbb, amely önálló, komplex rendszerben definiálja az épület identitását a különböző virtuális vagy nyomtatott felületeken, mindeközben ugyanúgy szerves része az egésznek, mint az egyedi gyártású bútorok, fényhatások, enteriőr vagy az exteriőr. Végül az épület archiválásához szükséges fotók/videók is erőteljesen befolyásolják a „felhasználói” élményt. A szakrális tér éppen ezért véleményem szerint holisztikus megközelítést igényel. Mivel egy szertartás alatt hosszabb időt töltünk a térben, ahogy szemlélődünk, folyamatosan táruznak fel az épület részletei és van lehetőség elidőzni az egyes elemeken, elgondolkodni mi miért van úgy ahogy. Ezért különösen fontos, hogy az építészet és a dizájn teljes összhangban legyen

egymással, hogy ugyanazt a gondolatot közvetítsék a saját eszköztárukkal. Mindez igaz a társ-művészetek hozzáadott értékére is, amennyiben van rá lehetőség. Nem az számít, hogy az épület mekkora, milyen stílust vagy irányzatot képvisel, hanem amit közvetít, az mennyire őszinte, hiteles és maga a gondolat, illetve a kivitelezés mennyire autentikus és minőségi. Én elsősorban így közelítek minden szakrális épülethez. Amennyiben ez az egység meg tud valósulni, az épület elkezd egy önálló entitásként működni. Cikkeznek róla, felkeresik, és amíg áll, egy jelként tanúskodik az Istenről, a mennyei dolgok földi hirdetése lesz, ég és föld találkozási pontja. A váci ravatalozó belső terének újragondolása egy kivételes alkalom volt arra, hogy ez a szemlélet megvalósulhasson és ezért hálás vagyok az Istennek, hogy megadta a lehetőséget.

Végül egy személyes tapasztalatot hadd osszak meg, ami kapcsolódik a témához: amikor felkértek, hogy mutassam be a ravatalozót és írjak a szakrális építészet és a dizájn kapcsolatáról, rá két napra a nagymamám 97 éves korában elhunyt, aki nagyon közel állt hozzám. Ezért mindaz, amiről eddig írtam, és amit a tér megfogalmaz, az konkrét élményekkel lett alátámasztva a számomra. A halálának a körülményei, hogy a szerettei körében, otthon a kezünket fogva és nem egy kórházban magányosan, a komoly betegségei ellenére fájdalom nélkül távozott el, megerősített engem az ima erejében és az Isten irgalmában. Ugyanakkor a halál testközeli látványa kijózanító volt abban a tekintetben, hogy az élettelen test a lélek nélkül már nem ugyanaz, csak egy hordozó, ami életünkben természetesen fontos és kihatással van ránk mint egy bárka, amiben utazunk, de nem az határoz meg minket. Mindez egyben reményt is ad arra, hogy a testi halál nem a végszó, és a lelünk valóban folytatja az útját...

Kiss Zsombor

Megbízó: Váci Egyházmegye

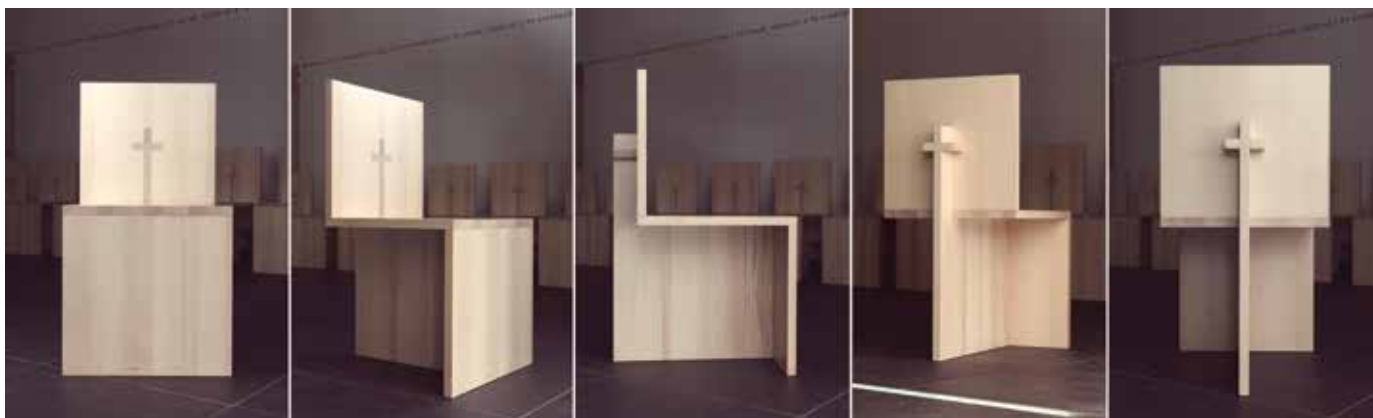
Design: Kiss Zsombor (kisszsombor.com)

Tervezés éve: 2013

Helyszín: Vác, Magyarország

Fotó: Merész Balázs és Visontai Márton

Feladat: váci ravatalozó belső terének teljes átalakítása, interior design, bútortervezés, grafikai arculat kialakítása

ERŐS, MINT A BIKA

ALUMÍNIUM TETŐ, HOMLOKZAT ÉS ERESZCSATORNA

Az alumíniumból készült tetők és homlokzatok sérülés esetén maguktól regenerálódnak. Ezen kívül a PREFA a lemezeit kétrétegű beégetett lakkozással is védi. Így az új tetőnek mind Önök, mind a következő generációk is örülhetnek.

Műemlékvédelem alatt álló épületek felújításához is ideálisak a PREFA termékei. A kis súly miatt a régi tetőszerkezetek mindenféle nehézség nélkül befedhetők.

A nagy színválaszték, valamint az egyedi színek előállításának a lehetősége is közel határtalan alkotói mozgásteret biztosít.

TÖRÉSÁLLÓ KÖNNYŰ & EXTRÉM HOSSZÚ ÉLETTARTAM

**PREFA, AZ ÖN
ERŐS PARTNERE
A DIGITÁLIS
TERVEZÉSBEN!**

WWW.PREFA.HU

MEVA a kompozit műanyag zsalutáblák piacvezető gyártója

Hazai kis - és nagyberuházásokon is MEVA!

- **A pécsi vásárcsarnok**
MEP keretes állványzattal és Mammut falzsaluzattal készült
- **A budapesti Duna Pearl lakóparkban**
MT60 és MEP állványtornyok kerültek beépítésre
- **A soproni Csík Ferenc uszodánál**
Mammut falzsaluzattal és műanyag kompozit zsaluhéjjal érték el a különleges formákat

*Zsaluzás.
Simán. Okosan.*

MEVA Zsalurendszerek Zrt.
Tel.: +36 1 272-2222
E-mail: magyar@meva.net
www.meva.net

**szerelt
kabinok,
fülkék,
paraván-
falak**

www.kabinyar.hu

Bello-Expert Kft. - 2112 Veresegyház, Erkel F. tér 1. - info@belloexpert.hu

MINŐSÉGI TERMÉKEK. GARANCIA.

Mi lesz vele?

Az utólagos homlokzatszigetelés ritkán tárgyalt kérdései

Épületeink élettartamát 50–100 évre becsüljük. Ez a közkeletű, téves elképzeléssel ellentétben, nem azt jelenti, hogy ezt a kort megélve összedőlnek, hanem hogy olyan mértékben válnak alkalmatlanná a funkciójuk betöltésére, hogy érdemesebb inkább bontani. De amíg ezt a kort megérik, vagy ha olyan épületről van szó, amit mindenképpen szeretnénk megőrizni, akkor a felújítás az első választás.

Amikor egy régi épületet szeretnénk feltámasztani az energetikai felújítás sem kerülhető meg. És bizony, ilyenkor könnyen veszhetnek oda értékek. A homlokzati díszítés (ha volt) szinte biztos, hogy kárát látja egy hatékony, vastag hőszigetelésnek.

Mert ha a kor színvonalának megfelelő hőszigetelési értéket célozzuk meg, úgy gyakran 20 cm vastag hőszigetelést kell beépítenünk. Ezért felújításnál is érdemes a hatékonyabb, GRAFIT termékeket alkalmazni, melyeknek szigetelőképessége 15–33%-kal kedvezőbb a klasszikus fehér EPS-termékekhez képest. De még ekkor is 15 cm vastag szigetelésről beszélünk a homlokzaton, vagyis a díszek emögött el fognak tűnni. Ennek ellenére nem vagyunk rákényszerítve az épületfizikailag kérdéses belső oldali szigetelésre, mert meg lehet tartani az eredeti homlokzat képét egy utólagos szigetelés során is.

Erre volt jó példa a bonyhádi zeneiskola felújítása, ahol a meglevő díszek felmérése után polisztirolhabból legyártottuk, és a 15 cm vastag GRAFIT REFLEX® hőszigetelésre rögzítettük az elemeket. Így a felújítás után az iskola külső megjelenése nem változott, de az épület már megfelel a mai energetikai elvárásainknak.

A felújítás felújítása

Nem megkerülhető az a kérdés sem, hogy mi történjen, ha már egyszer korszerűsítettünk, és a homlokzaton van egy 5 cm vastag hőszigetelés? Nyilvánvaló, hogy ez ma már kevés; hozzá kell nyúlnunk. Három lehetséges válasz van: ha a hőszigetelő rendszer ép, akkor meg kell duplázni a hőszigetelő réteget. Abban az esetben, ha a szigetelés megfelelő állapotú, de a vakolat nem (többnyire ez a réteg károsodik először), akkor csak az utóbbit kell eltávolítani: ezt hívják „lecsupaszításnak”. És végül, ha már a régi szigetelés sem ép, akkor szelektív visszabontásra van szükség.

Sokan tartanak attól, hogy felújításnál a teljes hőszigetelő rendszert ki kell dobni, de szerencsére ez nincs így. A megfelelő állapotú vékony hőszigetelésre fel kell helyezni egy második hőszigetelő anyagréteget, melyet ragasztással és dübelezéssel kell rögzíteni. A régi vakolat külső rétegét azonban előzetesen meg kell vizsgálni, és annak teljesen épnek kell lennie.

Ha a vakolatréteg már nem tud kellően stabil felületet biztosítani a második réteg szigetelésnek, akkor a felújítás során először ezt el kell távolítani. A vékonyvakolat, a háló és a ragasztó alkotta külső réteget függőlegesen bevágják, majd csikokban lehúzzák. A csikokat 45 fokos szögben kell lefejtetni, a vakolatréteget maradéktalanul el kell távolítani.

Mi történjen a bontási hulladékkal?

Ha a hőszigetelő rendszer már nem javítható, úgy teljesen új szigetelést kell kialakítani. Ehhez a régi rendszert szelektív bontással kell eltávolítani. Először a vakolatréteget bontsuk le a fenti eljárással, majd a szigetelő lemezeket kell külön gyűjteni, és gondoskodni kell az újrahasznosításáról. De a bontási hulladék sorsa nem csak felújítás esetén kritikus. Mikor egy

A vakolatréteg visszabontása

épületet lebontanak, minden megy a hulladéklerakóba. Régi épületekben semmilyen hőszigetelés nincsen, így az nem is jelent számunkra feladatot. Jelenleg az évente termelődő bontási hulladék mindössze két század százaléka a polisztirolhab, de jó, ha felkészülünk a mai, korszerű, intenzív hőszigetelés újrahasznosítására is. Erre ma már megvannak a technológiák, ezért csak ennek alkalmazásáról fog kelleni gondoskodnunk. Észak- és Nyugat-Európában a bontási EPS-hulladék 90%-át hasznosítják, míg a keleti régióban 66% megy a lerakóba. A tiszta hulladékokat például könnyűbeton adalékanyagként hasznosítják. A nem tiszta hulladékoknál pedig ma már járható út a kémiai újrafelhasználás, amikor az alapanyaggyártásban felhasználható tiszta polisztirolt hoznak létre.

A bonyhádi zeneiskola a felújítás után

Új műszaki irányelv segít a hőszigetelés-választásban

Műszaki irányelvek szerepe a tervezésben – új szálas hőszigetelő anyagok elvárt műszaki teljesítményének meghatározási elve irányelv.

A műszaki irányelvek száma az elmúlt években jelentősen megnőtt, mely egyrészt segítséget nyújt a szakmagyakorlók számára, másrészt viszont, ha a szakmagyakorló nem kellően tájékozott és nem ismeri azok tartalmát, tervezési hibát is vonhat maga után. (A részletes ismertető a www.mek.hu oldalon olvasható.)

A műszaki irányelvek alkalmazása, amennyiben kifejezetten jogszabály nem hivatkozik rá mint előírás, ahogy a szabványoké is önkéntes, viszont amennyiben a tervező eltér az irányelvben foglaltaktól, rajta van a bizonyítási teher és a felelősség is, hogy az eltérő műszaki tartalomra igazolja, hogy alkalmas a követelmények kielégítésére. A műszaki irányelvtől való eltéréseket amikor azt jogszabály előírja, az illetékes hatósággal jóvá kell hagyatni. Ilyen pl. a tűzvédelem területe.

Az építésügyi műszaki irányelvek eltérően a tűzvédelmi műszaki irányelvektől, nem egy jogszabály által támasztott követelményeknek megfelelő, kielégítő megoldásokat tartalmaznak, hanem az épített környezet létrehozása és fenntartása érdekében végzett tervezési, építési és üzemeltetési tevékenység területére kiterjedő, jogszabály, szabvány által nem szabályozott, azokkal nem ellentétes követelményeket, tevékenységekre vonatkozó módszereket.

Az ÉMI Nonprofit Kft. biztosítja a műszaki irányelvek elérhetőségét, amelyek az ÉMI honlapjáról ingyenesen letölthetők a www.emi.hu oldalon a „Tudásbázis” fül alatt.

A Szálas hőszigetelő anyagok elvárt műszaki teljesítményének meghatározási elvei című irányelv hiánypótlónak mondható. Az épületekbe betervezésre kerülő hőszigetelő anyagok elvárt műszaki teljesítményének (műszaki jellemzőinek) meghatározásakor figyelemmel kell lenni az alkalmazás szempontjából mérvadó szerkezet típusára, a szerkezetet érő

hatásokra, a szerkezettel és az abban alkalmazható építési termékekkel szemben támasztott jogszabályi és szabványi előírásokra, megrendelői igényekre, szerkezetekre vonatkozó rendszerminősítésekre és gyártói alkalmazástechnikai útmutatókban foglaltakra. A megfelelő szigetelés kiválasztása komplex szemléletet igényel. Törekedni kell arra, hogy az adott beépítési situációhoz igazodóan ne csak egy-egy kiharagadott vagy legjobbnak ítélt teljesítményjellemző alapján kerüljön kiválasztásra az alkalmazott szigetelés, hanem a teljesítményjellemzők összességének az értékelésével.

Az irányelv végigvezeti a szakmagyakorlót a legfontosabb szempontokat kiemelve azokon a lépéseken, amelyeket egy követelményeknek megfelelő szigetelés kiválasztása során át kell gondolnia.

*Lestyán Mária
építésztervező szakmérnök, szakújságíró,
ROCKWOOL Hungary Kft.*

Szívügyünk a napelemes tetőcserep

Spolár család

[Zala megye]

“ Szeretünk hosszútávon gondolkodni, az élet minden területén, lehetőleg költséghatékony megoldásokban. Ezért szívügyünk a napelemes tetőcserep, ami nemcsak a villanyszámlát csökkenti majd, hanem az ökológiai lábnyomunkat is.”

Válassza Ön is a **költséghatékony**
Generon napelemes tetőcserepet!

Internorm®

VISION.
CONNECTION.
ARCHITECTURE.

DÍJAZÁS:
családi házak
€ 2.000,-
objektek
€ 2.000,-

NEMZETKÖZI ÉPÍTÉSZ PÁLYÁZAT 2021

Beadási határidő **2021.08.15.**

www.internorm.hu